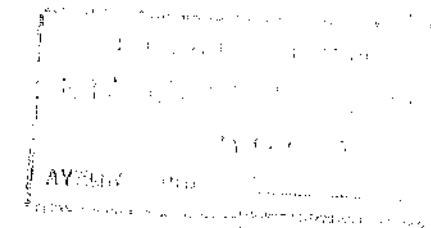

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΤΟΣ Γ'. — ΤΟΜΟΣ Γ'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Α. ΚΟΚΚΑΡΑΚΗ ΚΑΙ Ν. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ
ΚΑΤΩΣ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ

1890

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ διὰ τὸ ἑξαμηνίον φρ. χρυσᾶ 10·
διὰ τὸ ἐποπτεῖον ἀρχαῖα 10.
Πᾶς συνδρομητὴς θεωρεῖται καὶ μέλος τοῦ Συλλόγου
ἀπὸ τοῦ ἡμετέρας ὑπογράφσεως.

Τὸ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ τοῦ Συλλόγου εἶνε ἐν τῇ συνοικίᾳ
Πλάκας ἀρ. 5. παραπλευρῶς τῇ Δημοτικῇ
Σχολῇ τῇ ἐν τῇ ὁδῷ Ἀδριανῶν.
Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1889.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Γ. Σκαλτσούνη Ψυχολογικὰ Μελέται. (Ζ') Περί
ἀφασίας. — Πρὸς τὴν Παντοφάν, ποίημα ὑπὸ Α. Πα-
ράσχου. — Ἐπιστολὴ πατριάρχου Ἀντιοχείας. — Εὐ-
εργέται α' Ἀνακλινάδης. — Λόγος Ἑλλήνων ἀρχιεπι-
σκόπου ἐν Αἰόλῳ. — Τὸ Β' κεφάλαιον ἐκ τῆς ἐπι-
στολῆς τοῦ Ἰακώβου. — Ἀλληγορογραφία.

Γ. ΣΚΑΛΤΣΟΥΝΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Ζ'.

ΠΕΡΙ ΑΦΑΣΙΑΣ

Γ

Ὁ συγγραφεὺς τῶν «Ψυχώσεων», ἐξεκτελέσας
τὰ ἔπερ ἡρώσθη ἐπιχειρήματα ἐξ ὑποθέσεων
καὶ θεωριῶν διαμαχομένων ἢ ὑπὸ τῆς ἐπιστή-
μης ἀποκρουομένων, ἀμφιβάλλον δὲ ἐὰν οἱ μὴ
ἐξορκισμένοι πρὸς τὰς ἀνθρωπολογικὰς συζη-
τήσεις δύνανται ν' ἀντιληφθῶσι καὶ ἐκκρινῶς
νοήσωσι τὰς περὶ ἐκπορεύσεως πνευματικῶν
γεγονότων ἐκ μηχανικῶν τοῦ ἐγκεφάλου δυνά-
σεων διδασκαλίας, ἔγνω, πρὸς διευκρίνησιν τοῦ
θέματός του, νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῶν
φαινομένων μιᾶς ὁρισμένης ἐγκεφαλικῆς νό-
σου, τῆς ἀφασίας, ὥπως δι' αὐτῆς παραστήσῃ
ἐκκρινέστερον τὰ ὁλιστικὰ αὐτοῦ φιλοσοφήματα.

Καὶ ἑξιλόγος μὲν εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ συγ-
γραφέως, νὰ διευκολύνῃ τοὺς ἀναγνώστας καὶ
ὑποβοηθήσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν μελέτην καὶ κατὰ-
ληψιν τῶν ἰδεῶν καὶ ἐπιχειρημάτων του, ἀλλὰ
καὶ ἡ αἰτιολογία τῆς ἀμφιβολίας του περὶ τοῦ
ἀκαταλήπτου τῶν θεωριῶν του εἶνε πλημμε-

λὴς καὶ ἄστυχον ὅλως καὶ ἀλυσιτελεῖς τὸ ὅπερ
παρεδίδετο μέσον πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ.

Βεβαίως αἱ προτάσεις τῶν ὀλοδοξούντων,
καὶ ὡς αἱ μηχανικαὶ κινήσεις τῶν κυττάρων
τοῦ ἐγκεφάλου παρήγουσιν ἰδέας καὶ αἰσθήματα
καὶ πνευματικὰ φαινόμενα, παρὶσταται πρὸ
τῶν ὁμμάτων τῆς διανοίας μας οὐ μόνον ἀ-
κατάληπτα ἀλλὰ καὶ ἄλογα καὶ τερατώδη. Τὸ
παράλογον ὅμως καὶ τερατώδες δὲν ἡρτῆται ἀπὸ
τὴν ἐπιστημονικὴν ἐνδειαν τῆς διανοίας μας ἢ
ἀπὸ τὴν μὴ ἐξοικειώσιν τῶν πολλῶν μὲ τὰς
ἀνθρωπολογικὰς συζητήσεις, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀλο-
γίας αὐτῆς καὶ τοῦ ψεύδους τῶν θεωρημάτων
τοῦ ὁλισμοῦ. Διότι καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐκάλει
ἄφρονες τοὺς ἀπαθεῖς τοῦ Δημοκρίτου βέλαι-
οντας ὅτι ἡ ψλὴ σκέπτεται καὶ αἰσθάνεται καὶ
βουλεύεται, καὶ μετὰ τὰς προόδους εἰκοσι τοῶν
ὄλων αἰώνων οἱ διαπρεπέστατοι τῶν φυσιολό-
γων, ὡς εἶδομεν ἐν τοῖς πρόσθεν, διδάσκουσιν,
ὅτι αἱ τελεσθεῖσαι τῆς ἐπιστήμης πρόοδοι κατέ-
δειξαν τὸ ἀδύνατον τῆς ἐξηγήσεως τῆς ἐκπο-
ρεύσεως καὶ παραγωγῆς τῶν πνευματικῶν φαι-
νομένων ἀπὸ μόνων τῶν μηχανικῶν κινήσεων
τῆς ἐγκεφαλικῆς ὕλης. Ἰατρὲ! Πείσατε πρῶτον
τοὺς ἐπιστήμονας περὶ τῆς ὁρθότητος τῶν θε-
ωριῶν τοῦ Jules Soury καὶ τοῦ Χέκελ, ὡς ἐ-
παγγέλεισθε καὶ διδάσκετε, καὶ τότε δύνασθε νὰ
ἀποδώσῃτε τὸ παρὰ τοῖς πολλοῖς ἀκατάληπτον
καὶ τερατώδες αὐτῶν εἰς τὸ ἀστοιχείωτον καὶ
ἀνεπιστήμον τῆς διανοίας.

Παραδόξως δὲ ὁ συγγραφεὺς τῶν «Ψυχώ-
σεων» πρὸς εὐχερεστέραν τοῦ θέματός του
συζήτησιν ἐπιχειρεῖ τὴν ἀνάλυσιν νόσου, ἣν

οἱ πλείστοι τῶν ἀναγνωστῶν οὐδὲ καὶ ὕμνοι γινώσκουσιν, ὥσπερ εἰδύμετο διὰ τούτου νὰ φωτισθῶσιν αἱ κρίσεις αὐτῶν. Ὅπως ὁ ἀναγνώστης ἐξελέγξῃ τὸ ἀκριβὲς τῶν περὶ τῆς νόσου ἀναφερομένων γεγονότων, κρίνῃ δὲ καὶ περὶ τῆς ὁρθότητος τῶν ἀρυσμένων συμπερασμάτων, δεῖν ἂν ἐνὸς μὲν νὰ ᾔη ἐντριβῆς περὶ τὴν συζήτησιν νοσολογικῶν ζητημάτων, ἂν ἑτέρου δὲ πρέπει νὰ συμβουλευθῇ καὶ μελετήσῃ τὰ συγγράμματα τῶν τὴν προκειμένην νόσον εἰδικῶς μελετησάντων καὶ ἀκούσῃ τὰς προφορικὰς συμβουλὰς καὶ ὁδηγίας τῶν εἰδημόνων ἐπὶ πάσης ἐγχειρουμένης ἀμφιβολίας καὶ ἐπὶ παντὸς ἐπεξεργασμένου διστυγαμοῦ. Μελετῶσιν ἔτι γε οὕτω οἱ ἀναγνώσται τὰ ἔργα καὶ τὰς βιβλιώσεις τῶν ὑλοδοξούντων ἢ παρυσθόντων ὑπ' αὐτῶν ἐμπιστευόμενοι εἰς τὴν ἀκρίβειαν τῆς γενομένης τῶν γεγονότων ἐκθέσεως καὶ εἰς τὴν ὁρθότητα τῶν συμπερασμάτων; Φοβούμαι ὅτι πάντες μεταξὺ τῶν τελευταίων κατὰτάσσονται καὶ διὰ τοῦτο οἰκτείρω τὴν νέκρωσιν τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἑκκλησίας, τὴν ἀκηδῖαν τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ σπουδαιωτάτου τῶν κοινωνικῶν ζητημάτων καὶ τὴν ὀλιγωρίαν τῶν οἰκογενειαρχῶν ἀπέναντι τῆς προνοήσεως δηλητηριάσεως παντὸς ὑπερχοσμοῦ φρονήματος. Οὐδὲν δυστήχημα φοβερώτερον δύναται νὰ ἐνσκήψῃ εἰς τὸ ἥτομον τοῦ κλονισμοῦ τῶν θρησκευτικῶν αὐτοῦ πεποιθήσεων καὶ τῆς ἀμφιβολίας περὶ τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ ὑποστάσεως, καὶ οὐδεμία ἐθνικὴ συμφορὰ δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν ἀποχαύνωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ τοῦ λαοῦ αἰσθηματος καὶ πρὸς τὴν ἀπάλειψιν τῆς συναισθήσεως τῆς ἡθικῆς εὐθύνης καὶ τῆς πεποιθήσεως περὶ τῆς ἐνθέου πηγῆς καὶ τοῦ ὑπερχοσμοῦ κύρους τοῦ καθήκοντος.

II

Ἡ ἀφασία εἶνε νόσος, ἐξ ἧς ὁ πάσχων, καὶ τοι ἐνθυμούμενος τὰς ἀντιστοιχοῦσας εἰς τὰς ιδέας του λέξεις, καὶ τῶν φωνητικῶν του ὀργάνων εἰς φυσιολογικὴν εὐρισκομένην κατάστασιν, ἄδυνατεῖ ν' ἀρθρώσῃ τὸν λόγον ἢ νὰ προσφέρῃ λέξεις μὴ ἀνταποκρινομένης πρὸς τὰς ιδέας καὶ τὰ αἰσθήματα, ὧν ἐπιχειρεῖ τὴν ἐκδήλωσιν. Ἐνίοτε ὁ πάσχων δύναται νὰ γράφῃ ἀπταιστος, ν' ἀναγινώσκῃ καὶ νὰ ἐννοῇ τὸν ὁμιλοῦντα, ἄλλοτε δὲ, καίτοι εὐκρινῶς ἀκούων

τοὺς ἤχους τῶν λέξεων, δὲν ἐννοεῖ τὴν σημασίαν αὐτῶν, καὶ ἄλλοτε πάλιν ἄδυνατεῖ ν' ἀναγινώσκῃ τὰ ὑπὸ ἄλλων καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ γραφόμενα.

Ἰδοὺ τίμη τρόπος ὁ συγγραφεὺς τῶν «Ψυχώσεων» ὁρίζει τὰ αἷτια τῆς νόσου καὶ τὰ πηγάζοντα εἰς αὐτῆς ἀποτελέσματα.

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς ἐσωτερικῆς βλάβης τοῦ ἐγκεφάλου σύγκριται εἰς ἐνὸς διλλιούριον σωματικῶν μορίων ἢ κυττάρων. «Τὰ κύτταρα ταῦτα εἶνε προωρισμένα νὰ δέχωνται τὰς ἐξωτερικὰς καὶ ἐσωτερικὰς δονήσεις, ἐκ δὲ τῆς συνεργασίας καὶ τῆς ἐναρμονίου αὐτῶν λειτουργίας προκύπτει ὡς ἀποτέλεσμα ἡ ἀξιοθαύμαστος ἐκείνη ἐνότης τῆς λειτουργίας τοῦ ἐγκεφαλικοῦ ὀργάνου, δι' ἧς αἰσθανόμεθα καὶ ἐννοοῦμεν τὰ ἐν ἡμῖν καὶ ἐκτὸς ἡμῶν συμβαίνοντα ἐν τῷ κόσμῳ καὶ τὴν ὑπόαν ὀντοποιήσαντες τινὲς ἀπεκάλεσαν ψυχὴν ἢ πνεῦμα.»

Τί ν' εἴς;

Καὶ ποῖοι ἄρα γε εἶνε οἱ ἄρρωστοι οὗτοι, οἱ ὀντοποιήσαντες τὰς λειτουργίας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ παραστήσαντες αὐτὰς ὡς ἀπαύγασμα πνευματικῆς τινος δυνάμεως;

Ἡ ἀνθρωπότης πάσης χώρας καὶ πάσης ἐποχῆς. Αἱ οἱ ἄρρωστοι καὶ ἐξημερωμένοι καὶ ἐκπολιτισμένοι οἰκοῦντες τὰς ἐρήμους τῆς Ἀφρικῆς καὶ τὰς χώρας τῆς Ἑβρώπης καὶ Ἀμερικῆς.

Οἱ περὶ τοῦ ἀνθρώπου φιλοσοφῆσαντες καὶ πᾶσας τὰς δυνάμεις αὐτοῦ μελετήσαντες καὶ ὅλον τὸν βίον ἀπὸ τοῦ Πλάτωνος μέχρι τοῦ Βερουλαμίου καὶ Ἀρουμενίου.

Οἱ φυσιοδίφαι καὶ φυσιογνώσται ἀπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους μέχρι τοῦ Σβερέλ.

Οἱ τοὺς νόμους τοῦ παντὸς ἀνακαλύψαντες καὶ ἐπὶ τῆς προόδου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐφαρμόσαντες ἀπὸ τοῦ Νεύτωνος μέχρι τοῦ Παστέρ.

Τὰ ἐνώτερα τῶν ποιητῶν πνεύματα ἀπὸ τοῦ Αἰσχύλου μέχρι τοῦ Βίαιου Οὐγὼ καὶ ἀπὸ τοῦ Δάντου μέχρι τοῦ Κλόπστακ.

Οἱ τὰς τροχιάς τῶν οὐρανίων σωματίων διαγράφαντες καὶ τὰς κινήσεις των προγινώσκοντες καὶ ὁρίζοντες ἀπὸ τοῦ Κεπλέρου μέχρι τοῦ Ἐρσελ καὶ Ἀργκώ.

Οἱ ἡθικολόγοι ἀπὸ τοῦ Σωκράτους μέχρι τοῦ Φθαγκλίνου, καὶ οἱ ἱστορικοὶ ἀπὸ τοῦ Ξενοφῶντος μέχρι τοῦ Καντού καὶ τοῦ Θιέρ-

ου καὶ οἱ πολιτειολόγοι ἀπὸ τοῦ Πλουτάρχου μέχρι τοῦ Καστελάρ καὶ Γλάδστωνος.

Οἱ μαθηματικοὶ ἀπὸ τοῦ Πυθαγόρου μέχρι τοῦ Πασχάλ καὶ Εὐλλέρου.

Οἱ συναποτελοῦντες τὴν ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίαν τῶν φιλοσοφικῶν καὶ ἡθικῶν ἐπιστημῶν, οἱ κατὰ τὸ 1882 βραβεύσαντες τὸ περιώνυμον ἔργον τοῦ Ἰταλοῦ καθηγητοῦ Ὁλαιδίου Φέερη ἀνασκευάσαντες μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας τὰ ἐγχειρόμενα σοφίσματα κατὰ τῆς ἀκραδάντου ἀληθείας τῆς ἐνότητος καὶ τῆς πνευματικῆς φύσεως τοῦ ἐν ἡμῖν συνειδόμενου.

Πάντες οὗτοι εἶνε οἱ ὀντοποιήσαντες τὰς λειτουργίας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἀποδίδοντες αὐτὰς εἰς ἐνικίαν καὶ πνευματικὴν δύναμιν, καὶ οὗτοι πάντες χαρακτηρίζονται ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ ἱεροῦ ὡς Τί ν' εἴς.

Ἄλλ' ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὰς ἀλλοκότους διδασκαλίας.

Τὸ διλλιούριον τῶν κυττάρων τοῦ ἐγκεφάλου εἶνε ἡ γενικὴ ἀποθήκη τῶν λέξεων, τῶν γνώσεων, τῶν γεγονότων καὶ πάντων τῶν στοιχείων τοῦ νοητικοῦ καὶ ἡθικοῦ βίου.

Καὶ μὴ νομίσητε ὅτι εἰς τὴν γενικὴν ταύτην ἀποθήκην δύναται νὰ ἐπέλθῃ σύγχυσις τις ἢ ἀταξία. Τοὺς φόβους τούτους ἐδύναντο νὰ ἔχωσιν οἱ Kyll καὶ οἱ Krafft-Ebing καὶ ὅσοι διδάσκουσιν ὅτι τὸ σκότος ἐπικρατεῖ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ περὶ τῆς διασκευῆς καὶ τῶν φυσιολογικῶν τοῦ ἐγκεφάλου λειτουργιῶν, ἀλλὰ διὰ τὸν φιλόλογον Joubert Soury καὶ τοὺς ὁπαδοὺς αὐτοῦ, τοὺς βλέποντας καὶ μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας ὁρίζοντας πᾶσας τὰς κινήσεις τῶν ἐγκεφαλικῶν κυττάρων οὔτε σκότος οὔτε μυστήριον οὔτε ἀμφιβολία ὑπάρχει.

Καταμετρήσαντες τὰ κύτταρα ὥρισαν τὸ ἀριθμὸν αὐτῶν εἰς ἑν δισεκατομμύριον, ἄλλοι ὅμως ἠρέθθησαν μόλις τὸ ἥμισυ. (150) Ἦλθον τοῦτο εἶνε ἀδιέφορον, λέγει ὁ συγγραφεὺς τῶν «Ψυχώσεων», διότι καὶ τὸ ἥμισυ ἀρκεῖ ὥπως περιλάβῃ πᾶσας τὰς γνώσεις καὶ τὰς λέξεις καὶ τὰ γεγονότα καὶ τὰ στοιχεῖα τοῦ νοητοῦ βίου.

Ἡ γενικὴ λοιπὸν αὕτη ἀποθήκη τοῦ ἐγκεφάλου διήρηται εἰς διάφορα μέρη καλούμενα ἐπιστημονικῶς γῦροι, καὶ ἀποτελοῦντα ἰδιαιτέρας ἀποθήκας καὶ μικρὰ ἐργοστάσια, ὧν ἕκαστον εἰδικὴν διεξάγει λειτουργίαν. Εἰς μίαν τῶν ἀποθηκῶν τούτων τοποθετοῦνται τὰ φαι-

νόμεια τῆς ἐξωτερικεύσεως τῶν ἡμετέρων διανοημάτων. (122) Εἰς τὸν τρίτον μεταπικὸν γῦρον τοῦ ἐγκεφάλου ἔχει τὴν ἔδραν του ὁ ἐναρθρὸς λόγος. (123) Εἰς ἄλλην ἐδράζεται ἡ μνήμη τοῦ ἤχου τῶν λέξεων, εἰς τὸν κατώτερον βρεγματικὸν λοβὸν ἡ μνήμη τῶν ὀπτικῶν εἰκόνων τῆς γραφῆς, εἰς ἄλλην δὲ χώραν τοῦ ἐγκεφάλου ἀποτυπώνονται αἱ εἰκόνες τῆς γενικῆς ὁράσεως!

Συμφάνως πρὸς τὰς ἐπαγγελίας ταύτας ἡ εἰκὼν τοῦ ἵππου, ὅν χθὲς εἶδετε, ὡς καὶ τοῦ λέοντος καὶ τοῦ λύκου, εἶνε ἐντετυπωμένη ὡς εἰς φωτογραφίαν ἐπὶ τῶν κυττάρων τῆς χώρας τῆς γενικῆς ὁράσεως. Αἱ εἰκόνες τῶν ψηφίων, τὰ ὅποια τὴν ὥραν ταύτην ἀναγινώσκετε, εἶνε ἐντετυπωμένα ἐπὶ τῶν κυττάρων τῆς ἐγκεφαλικῆς χώρας τῆς γραφῆς. Ὁ ἤχος τῶν λέξεων, ἃς ἡκούσατε προφερομένας, διατηρεῖται εἰς τὴν χώραν τῶν ἀκουστικῶν ἐντυπώσεων. Ἐπὶ δὲ τοῦ τρίτου μεταπικῶν γῦρον προπαρσκευάζεται ἡ διατύπωσις τοῦ ἐνάρθρου λόγου καὶ διαβιβάζεται εἰς τὰ φωνητικὰ ὄργανα.

Ποθεῖσθε ὅτι καὶ σήμερον παρουσιάζονται εἰς τὴν ὁρᾶσίν σας ἵπποι καὶ λέοντες, τὰς δ' ἐντυπώσεις σας πρὸκειται νὰ κοινοποιήσῃτε διὰ τοῦ λόγου εἰς ἄλλον. Αἱ ἀποτυπωθεῖσαι εἰκόνες τῶν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σας κτηνῶν ἐπανέρχονται εἰς τὴν μνήμην σας καὶ συνδυάζονται μετ' αὐτῶν οἱ διατηρούμενοι ἤχοι τῶν λέξεων, δι' ὧν ἕκαστον ὁρίζεται, προπαρσκευαζόμενον δὲ τοῦ ἐνάρθρου λόγου εἰς τὸν τρίτον μεταπικὸν γῦρον τοῦ ἐγκεφάλου καὶ μεταβιβάζομένου εἰς τὰ φωνητικὰ ὄργανα, σείετε, βλέπω ἵππους καὶ λέοντας.

Ἐὰν ὅμως ἐπέλθῃ βλάβη τις εἰς τὸν τρίτον μεταπικὸν γῦρον, εἴτε ὡς ἐκ τραύματος εἴτε ὡς ἐκ νόσου, τότε αἱ λειτουργίαι τοῦ ὀργάνου, εἰς ὃ προπαρσκευάζεται ὁ ἐναρθρὸς λόγος, παραλύουσιν ἢ καθίστανται ἀνώμαλοι, ὃ δὲ πάσχων ἢ δὲν δύναται ν' ἀπαγγεῖλῃ λέξιν τινὰ ἢ προσφέρει ἤχον μὴ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τὴν ἐκφρασιν τῆς ιδέας του. Θέλω νὰ εἴπῃ ὅτι βλέπει ἵππους καὶ λέοντας, μένει ἄφωνος ἢ λέγει βλέπω κύνας καὶ ἀλώπεκας. Ἄλλ' ἐὰν γνωρίζῃ τὴν γράψην, ὃ δὲ κατώτερος βρεγματικὸς λοβός, ἢ χώρα τοῦτέστι ἐφ' ἧς εἶνε ἐντετυπωμένα αἱ εἰκόνες τῶν ψηφίων τῆς γραφῆς, εἶνε εἰς ὕγειαν κατὰστασιν, ὃ πάσχων δύναται νὰ ἐκδηλώσῃ

τάς ιδέας του ακριβώς και ακταίστως διὰ τῆς γραφῆς.

Τοιαύτη εἶνε ἡ ὑπὸ τῶν ὕλιστων διδομένη ἐξηγήσις τῆς νόσου τῆς ἀφασίας, ἐξ ἧς ἀφύονται ἀλλόκοτα ἐπιχειρήματα καὶ παράλογα συμπεράσματα.

Ἄλλ' ἀποδεκτῶν γενομένων ὑποθετικῶς ὡς ἐπιστημονικῶς βεβαιουμένων τῶν λειτουργιῶν τῶν διαφόρων χωρῶν τοῦ ἐγκεφάλου, τῆς δὲ διδομένης ἐξηγήσεως τῆς νόσου τῆς ἀφασίας ὡς ἀναμφισβητήτου καὶ ὑπὸ τῆς παθολογικῆς ἐπιστήμης ὀριστικῶς βεβαιωθείσης, ἔπεται ὅρα γε ὡς ἐκ τούτων ὅτι τὸ κέντρον τῆς αἰσθητικῆς ἡμῶν καὶ νοητικῆς δυνάμεως καὶ πᾶσιν τῶν βουλητικῶν καὶ πνευματικῶν ἡμῶν ἐνεργειῶν ἐκπορεύεται ἀπὸ τῆς μηχανικῆς τῆς ὕλης δυνάμεις :

Ἐπὶ τοιαύτην ἔποψιν προτιθέμενοι νὰ μελετήσωμεν τὸ προκείμενον ζήτημα, ἀποδεχόμεθα, καθ' ὑπόθεσιν, ὡς ἐπιστημονικῶς βεβαιωθέντα τὰ γεγονότα, οἷα ἐκτίθενται ὑπὸ τοῦ συγγραφέως τῶν «Ψυχώσεων» ἐν τῇ περὶ ἀφασίας κεφαλῇ καὶ προβαίνουμεν εἰς τὸν ὅρισμόν τῆς σημασίας αὐτῶν καὶ τῶν πηγάζοντων συμπερασμάτων ἐκ τῆς λογικῆς αὐτῶν διασθημύσεως.

III

Ἀναλύοντες τὸν προφορικὸν λόγον εἰς τὰ στοιχεῖα, ἐξ ὧν σύγκεται, καὶ μελετώντες τὰς ἐνεργείας καὶ τὰς πηγὰς, ἐξ ὧν ἐκπορεύεται, ἐκδόλως διακρίνουμεν τέσσαρα διάφορα στάδια ἔν ὧν ἀναρτίζονται.

Α'. Τὸ πρῶτον στάδιον εἶνε ἡ ἐν τῇ ἡμετέρῃ συνειδήσει μύσφωσις τῆς ιδέας, τὴν ὁποῖαν πρόκειται νὰ ἐκδηλώσωμεν διὰ τοῦ προφορικοῦ λόγου.

Β'. Τὸ δεύτερον στάδιον εἶνε ἡ ἀπόφασις τῆς ἐξωτερικεύσεως τῆς ιδέας ἢ τοῦ αἰσθητήματος.

Γ'. Τὸ τρίτον στάδιον συνίσταται ἐκ τῆς ἐξουδεύσεως τῶν καταλλήλων λέξεων πρὸς ἐκφράσιν τῆς ιδέας, ἢ, κατὰ τὴν ὕλιστικὴν φράσιν, πρὸς ἡμιασμὸν καὶ ἐξωτερικὴν αὐτῆς ὑπόστασιν.

Δ'. Ἡ ἀπαγγελία τῶν λέξεων διὰ τῶν φωνητικῶν ὀργάνων ἀποτελεῖ τὸ τελευταῖον στάδιον τοῦ ἐνάρθρου λόγου καὶ καταρτίζει τὴν ἐξωτερικεύσιν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους διακρίνεισιν τῆς ιδέας ἢ τοῦ αἰσθητήματος.

Ἡ ἀπαγγελλομένη λέξις καὶ αἱ φράσεις, δι' ὧν περιβάλλονται αἱ ιδέαι, δὲν εἶνε βεβαίως οὔτε αἱ ιδέαι αὐταὶ οὔτε τὰ συναισθήματα, ἀλλὰ σύμβολα περιστάνοντα τὰ αἰσθητήματα καὶ τὰς ιδέας. Ἡ ἐντύπωσις, ἡ αἰσθησις τῆς ἡδονῆς ἢ τοῦ πόνου, ἡ σκέψις, ἡ κρίσις, αἱ ιδέαι καὶ αἱ ἀποφάσεις συλλαμβάνονται ἐν ἡμῖν καὶ συντελοῦνται ἐν τῇ ἡμετέρῃ διανοίᾳ καὶ συνειδήσει ἀνεξαρτήτως πάσης τοῦ λόγου ἐμφανείσεως. Ἐὰν ὑπάρχωσι λέξεις συμβολικῶς παραστώσαι τὰς ιδέας μας, προσλαμβάνομεν αὐτάς καὶ διευκολύνουμεν δι' αὐτῶν τὰς διασκέψεις μας ἢ ἐκδηλοῦμεν καὶ ἐξωτερικεύομεν δι' αὐτῶν, ἐὰν δὲ δὲν ὑπάρχωσι λέξεις ἀντιστοιχοῦσαι πρὸς τὰς ιδέας, ὁ βουλούμενος νὰ ἐξωτερικεύσῃ αὐτάς δημιουργεῖ νέαν τινα φωνήν, ἢ ἀνατρέπει εἰς λέξεις προσεγγιζούσας εἰς τὰς ιδέας του, ἢ περιβιβάζει ταύτας διὰ περιφράσεων καὶ ἐπὶ τέλους κατατρέπει καὶ εἰς σχήματα τῶν χειρῶν ἢ καὶ εἰς ἐκφράσεις τοῦ προσώπου.

Πολλοὶς ἐνθυμούμεθα καὶ ἔχομεν ἐνώπιον τοῦ συνειδότης μας πρόσωπον ἢ δένδρον, περὶ οὗ ἔχομεν ιδέας τινας, χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν τὸ ἀποδιδόμενον εἰς αὐτὸ ὄνομα. Ἐὰν εἰς τὸ πρόσωπον ἢ εἰς τὸ δένδρον ἰδῶμεν ἡδὴ ἔν ὄνομα, πληροφροῦμεθα περὶ τοῦτου καὶ ἀκούοντες παρ' ἄλλων γνωρίζομεν ὅτι τὸ μὲν πρόσωπον ἀνταποκρίνεται εἰς τὸν ἦχον : Π α ὁ λ ο ς, τὸ δὲ δένδρον εἰς τὸν ἦχον : Ἑ λ α ῖ α. Αἱ λέξεις αὐταὶ εἰσι τοποθετημέναι, ὡς μᾶς διδάσκουσιν οἱ ὕλισται, ἐπὶ τῶν κυττάρων τῆς οὐκείας θήκης τοῦ ἐγκεφάλου. Ἰὸστο. Ἀλλὰ αἱ τοποθετηθεῖσαι λέξεις καὶ οἱ ἦχοι αὐτῶν εἶνε τὰ σύμβολα τῆς μορφωθείσης ιδέας περὶ τοῦ προσώπου ἢ τοῦ δένδρου, ἥτις προὔπηρξεν ἐν ἡμῖν καὶ πρὶν γνωρίζωμεν τὴν λέξιν, δι' ἧς διακρίνονται ἀπὸ τὰ λοιπὰ πρόσωπα καὶ ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα. Αἱ λέξεις, σημεῖα οὖσαι καὶ σύμβολα τῶν ιδεῶν καὶ αἰσθημάτων, ἔπονται τούτοις κατὰ τὴν πρώτην αὐτῶν διατύπωσιν. Ἡ ἐν τῇ ἡμετέρῃ συνειδήσει συναισθησις τῆς ὑπάρξεως, τὸ αἰσθημα τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ, προὔπηρξαν βεβαίως τῶν λέξεων, δι' ὧν διακρίνουμεν αὐτὰ ἀπὸ τὰ λοιπὰ αἰσθητήματα. Ἀπὸ ὁρισθείσης τῆς προσηγορίας τοῦ ἀντικειμένου καὶ τοῦ ἡχου τοῦ φωνητικοῦ συμβόλου, δι' οὗ ἡ ιδέα διακρίνεται ἀπὸ πάσης ἄλλης, τότε ἄρχονται αἱ σχέσεις τῆς φρά-

σεως μετὰ τῆς ιδέας καὶ τῶν λέξεων μετὰ τῶν ἀντικειμένων καὶ ἀναποσπαστῶς συνδέονται ὥστε μὲν τῆς μιᾶς προηγουμένης, ὥστε δὲ τῆς ἐτέρας, ἔλλοτε δὲ συμβαδίζουσιν ἐν τῇ αὐτῇ ὑποκειμένῃ. Ὅτε ἐγερθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου καὶ ἀνυψῶν τὸ παράθυρον εἶδον τὸν καθαρὸν ὁρίζοντα, συνησθάνθην τὴν ἐντύπωσιν καὶ μετ' αὐτῆς συνεβίβασεν ἐν ἐμοὶ τὸ σύμβολον αὐτῆς, ὁ ρ α ῖ ο ς κ α ῖ ρ ὁ ς. Ὅτε διεκοίμωσα εἰς τὸν φθίον τὴν ἐμὴν ἐντύπωσιν καὶ ιδέαν, αὐτὴ ὡς καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς ἐκδηλώσεως προηγήθησαν τῆς ἀπαγγελίας τῶν λέξεων, ὁ ρ α ῖ ο ς κ α ῖ ρ ὁ ς. Ἄλλ' εἰς τὸν ἀκούοντα ἡ ιδέα ἐπηγέρθη μετὰ τὴν ἀκρόασιν τῆς ἀπαγγελθείσης φράσεως. Καὶ τὴν ἐμὴν ἐντύπωσιν ὡς ἡδονὴν καὶ ιδέαν περὶ τοῦ ὁ ρ α ῖ ο υ κ α ῖ ρ ο υ, δύναιμαι νὰ μεταδώσω καὶ ἐκδηλώσω εἰς πρόσωπον μὴ γνωρίζον οὐδεμίαν τῶν ὑπ' ἐμοῦ ὀμιλουμένων γλωσσῶν διὰ νευμάτων καὶ χειρονομιῶν χωρὶς νὰ προφέρω οὐδένα φωνητικὸν ἦχον.

Τὴν διάκρισιν μεταξὺ τοῦ ἐνδιαθέτου λόγου καὶ τοῦ προφορικοῦ, μεταξὺ τῶν ιδεῶν τουτέστι καὶ συναισθημάτων καὶ τῶν διὰ τῶν ἡχων τῆς φωνῆς ἐκδηλώσεων, καθορίζομεν εὐκρινῶς μελετώντες τὰ περὶ τῶν σκέψεων καὶ κρίσεων καὶ ιδεῶν τῶν κωφαλῶν, ὧν αἱ ἐπὶ οὐκ εἶναι ἐν τῇ ἐγκεφαλῇ στεροῦνται πάσης ἀποτυπώσεως ἡχων καὶ πάσης ἀποθηκεύσεως λέξεων.

Κατὰ τὸ ἔτος 1805 ἡ ἀστυνομία τῆς Πράγας εὗρεν εἰς τὰς ὁδοὺς παιδίον κωφάλαον καὶ ἐγκαταλελειμένον μὴ δυνάμενον οὐδὲ διὰ νευμάτων νὰ ὑποδείξῃ τὸν τόπον τῆς κατοικίας του. Καὶ ὅμως εἶχεν ἐν τῇ νῦν ἀκριβεῖς ιδέας περὶ τοῦ οἰκήματός του, οἰκισθελῶς δὲ καὶ κατόπιν μεμελετημένης κρίσεως ἀπεμακρύνθη ἀπ' αὐτοῦ. Ματαίως ἀποβάσης πάσης ἐκζητήσεως πρὸς ἀνέυρεσιν τῶν γονέων του, ἐκλείσαν αὐτὸ εἰς ἔν τῶν κατεστημάτων τῶν κωφαλῶν, ὅπου διδάχθην τὰ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκφράσεως τῶν ιδεῶν του, διὰ τῶν σημείων τῆς χειρὸς, περιέγραψε μεθ' ὧν τῆς ἀκριβείας τὸν τρόπον τῆς γεννήσεώς του, διηγῆθαι δὲ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς του, τὰ περὶ τῆς τέχνης καὶ τοῦ δευτέρου γάμου τοῦ πατρὸς του καὶ τὴν πρὸς αὐτὸ συμπεριφορὰν τῆς μητρὸς, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας ἀπεφάνισεν νὰ ἐγκαταλίπῃ

τὸν πατρικὸν οἶκον. Ἡ ἀστυνομία ἐβεβαίωσε πάντα, τοῦ δὲ πατρὸς τοῦ παιδίου ἀποθανόντος ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, ἔλαβεν ὁ κωφάλαος τὴν ἐκ τῆς πατρικῆς κληρονομίας ἀνήκουσαν εἰς αὐτὸν μερίδα. (Kussinall. Περί ἀφασίας. Παθολ. τοῦ λόγου. Κεφ. Ζ').

Ὁ ἐκ γενετῆς κωφάλαος δὲν ἤκουσε ποτὲ ἡχους λέξεων, οὐδ' ἐναποθήκευσεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον γῶρον τοῦ ἐγκεφάλου. Καὶ ὅμως ἔχει ιδέας καὶ συναισθήματα καὶ κρίνει ἐπ' αὐτῶν καὶ συνδυάζει τὰς κρίσεις, διατηρεῖ δὲ καὶ εἰς τὴν μνήμην του καὶ ὅτε οὐδεμίαν ἔλαβε παιδεύσιν. Ἡ νοητικὴ τοῦ κωφαλάου ἀνάπτυξις, λέγει ὁ διαφρεπὴς παθολόγος Gandolli ἐν τῇ κλασικῇ αὐτοῦ συγγραμμῇ περὶ Ἱατροδικαστικῆς, εἶνε ἀτελεστάτη, ἐὰν δὲν ἐφηρμοσθῇ ἐπ' αὐτοῦ ἡ μέθοδος τῆς παιδεύσεως τῶν δυστυχῶν τούτων ὄντων, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν τὴν ἀτέλειαν αὐτὴν μὲ τὴν ψυχικὴν ὑπόστασιν. Τῆς ἀνθρωπίνης ὑποστάσεως συγκριμένης ἐκ τῆς μυστηριώδους ἐνώσεως πνευματικῶν δυνάμεων μετὰ σωματικῶν, ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις τῶν κωφαλῶν εἶνε ἀτελής, μὴ ἐξυπηρετουμένου τοῦ πνεύματος ὑπὸ τοῦ σπονδιαίου τοῦ ὀργάνου τῆς ἀκοῆς, οὗ αἱ λειτουργίαι συνέχονται ἐμέσως μετὰ τῶν ψυχικῶν ἐνεργειῶν.

Ὁ συγγραφεὺς τῶν «Ψυχώσεων» ὅτι μὲν ὁρθῶς διακρίνει τὰ περὶ τῶν ιδεῶν καὶ αἰσθημάτων ἀπὸ τῆς ἐκδηλώσεως αὐτῶν, χαρᾶ κτηρίζων τὸν ἐναρθρὸν λόγον ὡς συμβολικὴν παράστασιν τοῦ ἐνδιαθέτου, ὅτι δὲ συνταυτίζει τὸν προφορικὸν λόγον μετὰ τῶν κρίσεων καὶ τῶν σκέψεων τῆς διανοίας καὶ προβαίνει εἰς συμπεράσματα ἐσφαλμένα καὶ ὑπὸ τῶν πραγμάτων ἀναιρούμενα. Πρὶν προσεγγίσωμεν εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐξαγομένων πορισμάτων, ἃς διαφωτίσωμεν εὐκρινέστερον τὰ γεγονότα.

IV

ὑποθέσας ὅτι εἰς τῶν ἡμετέρων φίλων σὺ κοινοποιεῖ τὴν ἐπομένην πρότασιν : «Ὁ λέων ὁμοιάζει πρὸς τὸν λύκον.» Ἀπέναντι δὲ ταύτης ὑμεῖς ἀντιτάσσετε τὴν ἔρησον : «Ὅχι, ὁ λέων δὲν ὁμοιάζει πρὸς τὸν λύκον.»

Τίνας ἐν ἡμῖν ἐγένοντο ἐνέργειαι κατὰ τὴν ἀκρόασιν τῆς προτάσεως, κατὰ τὴν κρίσιν αὐ-

τῆς καὶ κατὰ τὴν ἐκδηλωθεῖσαν ἔρρησιν, συμφώνως πρὸς τὰς δοξασίας τῶν ὑλιστῶν, τὰς δόξας ἀπεδείκνυται ὡς ἀφρητίαν τῶν σκέψεων μας ;

Εἰς τὸν ἥχον τῶν ὑπὸ τοῦ φίλου σας ἀναγγελλθεισῶν λέξεων ἀρτυρήθησαν οἱ ἐν τῇ χώρῃ τῶν κυττάρων τῆς ἀκοῆς ἀντιστοιχοῦντες ἥχοι.

Τοὺς ἥχους τούτους συνεδέσαστε διὰ τῶν μορφῶν τῶν δύο ξφών, τοῦ λέοντος καὶ τοῦ λύκου, ἐντετυπωμένων ἐπὶ ἑλλῆς χώρας τοῦ ἐγκεφάλου.

Συμπαρεβλέπετε τὰς δύο εἰκόνας καὶ ἐκρίνατε ὅτι δὲν ὑπάρχει ὁμοιότης μεταξὺ τῶν δύο ξφών.

Ἀπεφασίσαστε νὰ ἐκδηλώσητε τὴν κρίσιν ταύτην πρὸς τὸν φίλον σας καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀνευρέμετε εἰς τὴν ἀποθιγῆν τῶν λέξεων, λαβόντες δὲ τὰς ἀντιστοιχοῦσας πρὸς τὴν ἔρρησιν σας μεταβιβάσατε εἰς τὰ φωνητικὰ ὄργανα τὰ ἀπαγγέλλαντα τὴν πρότασιν σας.

Ἀλλ' ἐν μέσῳ τῶν διαφορῶν τούτων καὶ ποικίλων ἐνεργειῶν ὑμεῖς συναισθάνεσθε καὶ γνωρίζετε καὶ ἐμβλέπετε ὅτι ὑπάρχει ἐν ὑμῖν κέντρον, εἰς ὃ μεταβιβάσθησαν αἱ ἐντυπώσεις τῶν ἥχων, καὶ ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου ἐπαρουσιάζονται αἱ εἰκόνας τῶν ξφών, καὶ ἐξ οὗ ἐξεπορεύθη ἡ συμπαρεβολὴ καὶ ἡ κρίσις καὶ ἡ ἀφασίς πρὸς ἐκδήλωσιν αὐτῆς.

Τὸ κέντρον τοῦτο καὶ ἡ ὑπόστασις καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐνότης ἐν τῇ ἀπερρέντῳ ποικιλίᾳ τῶν ψυχικῶν δυνάμεων καὶ τῶν πνευματικῶν ἐκπορεύσεων, συμβιβάζεται ἄρα γε μὲ τὰ στοιχεῖα τῶν ὁλικῶν σωμάτων καὶ μὲ τοὺς νόμους τῆς μηχανικῆς ; Τοιοῦτοι εἶνε πάντοτε οἱ ὅροι τοῦ ζητήματος καὶ καθ' ἣν περίπτωσιν ἀπεδεικνύετο ἐπιστημονικῶς ὁ καθορισμὸς τῶν χωρῶν τοῦ ἐγκεφάλου πρὸς διεξαγωγὴν τῶν σωματικῶν ἐνεργειῶν τῆς μεταβιβάσεως τῶν ἥχων διὰ τῆς ἀκοῆς, τῆς τοποθετήσεως τῶν λέξεων ἐπὶ τῶν κυττάρων τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῆς μεταδόσεως αὐτῶν εἰς τὰ φωνητικὰ ὄργανα διὰ τῶν νεύρων τοῦ τρίτου μετωπικοῦ γόρου.

Βεβαίως ὁ προφορικὸς λόγος ἔχει ἐν ἑαυτῷ χαρακτῆρα καὶ στοιχεῖα ἐνσώματα καὶ μηχανικά. Κίνησις νεύρων τοῦ ἐγκεφάλου πρὸς μετάδοσιν τῆς κινήσεως τῶν φωνητικῶν ὀργάνων καὶ

χρησιμοποίησις τοῦ ἄερος πρὸς ἀπαγγελίαν τῶν λέξεων εἶνε σωματικαὶ καὶ μηχανικαὶ ἐργασίαι, ἀλλ' αὐταὶ εἶνε ἀπαύγασμα πνευματικῆς καὶ ψυχικῆς μεταβολῆς καὶ ἐνεργείας. Ποσῶς ἐχόντες ἐν τῇ συνειδήσει ἰδέαν τινὰ ἢ αἰσθημὰ δὲν ἐρρέθητε εἰς τὴν ἀδυναμίαν τῆς ἐκφράσεως αὐτοῦ μὴ ὑπαρχούσης ἢ μὴ γνωριζομένης ἀπὸ ὑμῶν ἀντιστοιχοῦσης πρὸς ἐκδήλωσιν λέξεως καὶ τρόπου ; Καὶ πῶς τοῦτο ; Διότι ὁ προφορικὸς λόγος εἶνε τὸ μεταίχμιον μεταξὺ τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ, εἶνε τὸ μέσον τῆς ἐξωτερικεύσεως καὶ ἐκδηλώσεως, ἀλλὰ δὲν εἶνε αὐτὸς ὁ νοητὸς κόσμος. Ἢ ἰδέα εἶνε κατέστασις ψυχικῇ, εἶνε ἔννοια μηδεμίαν ἔχουσα σωματικὴν ἰδιότητα, καὶ τοῦτο ἀνωμολόγησεν ὁ διδάσκαλος τοῦ ὕλισμου τῶν ἡμερῶν μας Βίγνερ, (Δύναμις καὶ Ὑλὴ Κεφ. ΙΓ') ἢ δ' ἐκδηλώσας αὐτὴν λέξις εἶνε ἥχος ἐκδηλῶν καὶ παριστάνων αὐτὴν μηχανικῶς βεβαίως καὶ σωματικῶς, ἀλλ' ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν πάντοτε καὶ τὴν βούλησιν τοῦ Ἐγώ, τῆς δυνάμεως τουτέστιν εἰς ἣν συγκεντρῶνται ἅπαντα αἱ πνευματικαὶ ἐνέργειαι καὶ ἰκανότητες καὶ πᾶσα ἡ ἀνθρωπίνη προσωπικότης, εἰς τὸ κέντρον τὸ αἰσθητὸν ἔμμενον ἔμμενον καὶ κρῖνον καὶ θέλον καὶ βουλευόμενον καὶ διασκέπτομενον συγχρόνως ἐπὶ τε τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος, συνιστάνοντος δὲ δλόκληρον πνευματικὸν κόσμον περιέχοντα ἐν ἑαυτῷ καὶ αὐτὰς τὰς ἰδέας τοῦ ἀπειρου καὶ αἰωνίου καὶ ἀπολύτου.

Παρατηρήσατε τὸν ἔξοχον ἐκείνον ῥήτορα κατεχόμενον ὑπὸ τοῦ εὐγενοῦς πείθους τῆς ἐπικρατήσεως τῶν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἢ ὑπὲρ τῆς πίστεως ἢ ὑπὲρ τοῦ δικαίου πεποιθήσεών του, πεπληρωμένον ἔχοντα τὸν νοῦν ἰδίῳ καὶ ἐπιχειρημάτων, θέλοντα δὲ μετὰ δυνάμεως ἔμμενον καὶ μετὰ περισκέψεως καὶ ἀξιοπροσπειρίας νὰ ἐκδηλώσῃ αὐτίς. Ὡς τίνος κέντρον ἐκπορεύονται αἱ ἰδέαι καὶ τὰ ἐπιχειρήματα ; τίς δὲ ὁ καὶ τὰ μὲν ἐκλέγων πρὸς ἀπαγγελίαν, ἔλλα δὲ παρρησιάζων καὶ τίς ὁ ὁρίζων τὴν ἔρρησιν τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἑλλῆς τῶν φράσεων ; (Ὁὐχὶ βεβαίως ὁ τρίτος μετωπικὸς γόρος, ἐν ᾧ, συμφώνως πρὸς τὰς διδασκαλίας τοῦ συγγραφέως τῶν «Ψυχώσεων», γίνονται αἱ σωματικαὶ παρασκευαὶ πρὸς μεταβίβασιν τῶν λέξεων εἰς τὰ φωνητικὰ ὄργανα, ἀλλὰ δύναμις γενικωτέρα,

ἐνοῦσα ἐν αὐτῇ πᾶσαι τὰς ψυχικὰς καὶ αἰσθηματικὰς δυνάμεις, ἐπιτάσσει εἰς τὸ ὄργανον τὴν ἔρρησιν τῶν λέξεων ἢ παραγκωνίζει τὴν μίαν πρὸς ἀντικατάστασιν ἑτέρας, ἐνίοτε δὲ μεταβιβασθείσης τῆς φράσεως εἰς τὰ φωνητικὰ ὄργανα καὶ ἀρξαμένης τῆς ἀπαγγελίας συλλαβῶν τινῶν, διακόπτει ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ ῥήτορος φράσιν, τὴν ὁποίαν κρῖνει ἔτοπον ἢ ἀκατάλληλον, καίτοι ἔρρηθωθεῖσαν ἤδη ἐν τοῖς κυττάρων τοῦ ἐγκεφάλου καὶ μεταβιβασθείσαν εἰς τὰ φωνητικὰ ὄργανα.

Ἀλλ' ἡ νόσος αὐτῇ τῆς ἀφασίας θὰ διαφωτισθῇ πληρέστερον τὰ πρόγματα.

Ὡς ἀβέβαιον τὸν συνηθέστερον τῆς ἀφασίας τύπον, καθ' ὃν ὁ πάσχων ἀκαῖει, ἐννοεῖ, διαμορφώνει ὀρθρὸς ἰδέας, ἀλλὰ δὲν δύναται ν' ἐρρηθῶσιν τὰς λέξεις ἢ προφέρει τὴν μίαν ἀντὶ τῆς ἑτέρας καὶ λυπεῖται καὶ δυσανασχετεῖ καὶ λαμβάνων τὸν κάλαμον ἀπὸ χεῖρας ἑξηγεῖ ὀρθρῶς καὶ ἀκριβῶς τίς ἰδέας του. (124)

Τὸ γεγονός τοῦτο ἀποδεικνύει καταφανῶς ὅτι ὁ τρίτος μετωπικὸς γόρος εἶνε εἰς παθολογικὴν κατάστασιν, ἀλλ' ἡ διάφορα τοῦ πάσχοντος καὶ πᾶσαι αἱ ψυχικαὶ αὐτοῦ δυνάμεις διακρίνεται ἐν καταστάσει ὑγιεῖ καὶ φυσιολογικῇ. Τὸ ἐν τῷ πάσχοντος ὀρθρῶς σκέπτεται καὶ ἀντιλαμβάνεται τῆς πλημμελείας τοῦ ὀργάνου τοῦ ἰδίου ἐγκεφάλου, δι' οὗ ἀρρῶνται ὁ προφορικὸς λόγος, κρῖνον δὲ αἱ ἐκφράσεις τῶν χειλέων δὲν ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰς ἰδέας τῆς διανοίας καταφεύγει εἰς ἕτερον μέσον, ἢ, κατὰ τοὺς ὑλιστὰς, εἰς ἑτέραν χώραν τοῦ ἐγκεφάλου, εἰς ἣν εὐρίσκονται ἐντετυπωμέναι αἱ ἀπαικονήσεις τῶν ψηφίων τοῦ ἀλφαβήτου καὶ σχεδιάζων ταῦτα διὰ τῆς χειρὸς ἐκδηλοῦ μετ' ἀκριβείας τὰς ἰδέας του. Ἀλλὰ τὰ οὕτω διατυπούμενα ὑπὸ τοῦ συγγραφέως φαινόμενα καὶ συμπτώματα τῆς ἀφασίας δὲν εἶνε ἄρα γε ἡ περιφανὴς καὶ ἀνεμφίλεκτος ἀπόδειξις τῆς πλημμελείας τῶν πορισμάτων του, καθ' ἣ, διὰ τῆς νόσου τῆς ἀφασίας καὶ διὰ τῆς διδασκαλίας περὶ ἐντοπίσεως τῶν λειτουργιῶν τῆς γραφῆς, τῆς ἐρρηθῶσεως τῶν λέξεων καὶ τῆς ἐναποταμιεύσεως τῶν ἥχων εἰς διαφορὰς χώρας τοῦ ἐγκεφάλου, προτίθεται νὰ καταδείξῃ τὸ ἐνσώματον τῆς αἰσθανομένης, τῆς νοούσης καὶ τῆς βουλευομένης ἐνότητος ; Ἢ ἐνότης εἶνε ὕγιής, καὶ ὅμως αἱ ἥχοι δὲν ἐντυπῶνται ἐπὶ τῶν ὁ-

ρισμένων πρὸς ἀποδοχὴν τῶν ἥχων κυττάρων ὡς διακειμένων εἰς παθολογικὴν κατάστασιν. Αἱ χώραι τῆς ἐρρηθῶσεως τοῦ προφορικοῦ λόγου ἢ τῆς ἀπαικονήσεως τῶν ψηφίων ἐκ νόσου ἢ τραύματος παρέλυσαν, αἱ δὲ νοητικαὶ τοῦ πάσχοντος δυνάμεις διατηροῦνται ὡς αἱ ἀβλαβεῖς. Ἢ ἀφασία πλήρης καὶ ἡ διάνοια ἀμειωτάτη. Τὸ βεβαίον δὲ συγγραφεὺς τῶν «Ψυχώσεων». (124) Ἀλλὰ τότε τίς εἶνε ἡ λογικὴ βῆσις τῶν ἐκ τῆς νόσου τῆς ἀφασίας ἀντιλαμβανόμενων ἐπιχειρημάτων πρὸς συνταύτισιν τῆς λειτουργίας τῶν νευρικῶν κυττάρων τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἑλλῆς χώρας τοῦ ἐγκεφάλου μετὰ τοῦ κέντρου, εἰς ὃ καταλήγουσιν αἱ ἐντυπώσεις ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, καὶ ἐξ οὗ ἐκπορεύονται ἅπαντα αἱ πνευματικαὶ ἐνέργειαι ; Ὡς οὖν ἐν τῇ ἐντοπίσεως τῶν ἥχων τῶν λέξεων ἢ τῶν ἀπαικονήσεων τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων ἐπὶ τῶν σωματικῶν τοῦ ἐγκεφάλου κυττάρων καὶ περὶ ὑπάρξεως ἰδιαιτέρου ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ὀργάνου πρὸς ἔρρησιν τῶν λέξεων, τίς τράπη ἐξ αὐτῶν συνάγεται καὶ τὸ ἐνσώματον τῆς κεντρικῆς δυνάμεως καὶ ἐνότητος, ἧς οἱ χαρακτῆρες καὶ τὰ στοιχεῖα καὶ αἱ πνευματικαὶ λειτουργίαι ἀναιρῶσι πάντα τὰ σωματικὰ στοιχεῖα καὶ ἀφαιρῶσι ἀπὸ τοῦ μηχανικοῦ νόμου τῆς ὕλης ; Καὶ περὶ μὲν τῆς ἀληθείας καὶ ὀρθότητος τῶν βεβαιώσεων τούτων θέλομεν ἐκτενῶς διαλέξει ἐν ἰδιαιτέρῳ σπονδίασματι, ἐνταῦθα δὲ προτιθέμεθα μόνον νὰ ἀποκρούσωμεν τὰ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως τῶν «Ψυχώσεων» ἐξαγόμενα πορίσματα ἀπὸ τὰ φαινόμενα τῆς νόσου τῆς ἀφασίας.

Υ

Καὶ παρατηρήσατε βεβαίως, ἀναγνώστα, μετὰ πόσης εὐλαβείας ἐτήρησα τὴν ὑπόσχεσίν μου ἀποδεχόμενος κατὰ τὴν συζήτησιν τὰ γεγονότα, οἷα ὀρίζονται καὶ διατυπῶνται ὑπὸ τῶν ὑλιστῶν. Καὶ ὅμως εὐκόλος θὰ ἦτο ἡ ἀπόδειξις ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς νόσου τῆς ἀφασίας ἐφαρμόζεται ὁ παθολογικὸς ἀφορισμὸς περὶ τοῦ ἐπικρατοῦντος σκότους ἐπὶ τε τῶν αἰτίων καὶ τῶν φαινομένων τῆς ἀφασίας (morbi obscurissimi) καὶ ἐπὶ τῶν βεβαιώσεων περὶ χώρας ὁρισμένης πρὸς ἔρρησιν τῶν λέξεων. Κατὰ τὸν Gall τὸ ὄργανον τοῦ ἐνάθρου λόγου κείται εἰς τὸν ὁπίσθιον ἄνω κορυ-

χικόν γῶρον, κατὰ δὲ τὸν παθολόγον Bouilland, τὸ νομοθετικὸν ὄργανον τοῦ ἐνέργου λόγου εὐρίσκειται εἰς τοὺς προσθίους λοβούς τοῦ ἐγκεφάλου. «Ὁ δὲ δόσω χρηματικὸν βραβεῖον, ἔλεγε ὁ Bouilland ἐνώπιον τῆς ἀκαδημίας τῶν Παρισίων, εἰς τὸν δυνάμενον νὰ μὴ ὑποδείξῃ περίπτωσιν ἀφασίας ὡς ἐκ τραύματος ἢ νόσου ἑλλης χώρας τοῦ ἐγκεφάλου. Καὶ ὅμως ὁ Verreaux, κατὰ τινα συνειδητὸν τῆς ἀκαδημίας τῶν ἱατρικῶν ἐπιστημῶν, ἀνέφερε περίπτωσιν πολυλόγου καὶ λαλιστάτου ἐργάτου κατεστραμμένους ἔχοντος τοὺς προσθίους τοῦ ἐγκεφάλου λοβούς. Ὁ Brouca κατὰ τὸ 1866 ὥρισεν ὡς ἔδραν τοῦ ἐνέργου λόγου τὸν τρίτον μετωπικὸν γῶρον, ἀλλ' ὁ Reccanier δοξάζει ὅτι ἡ ἔδρα αὕτη κεῖται εἰς τὸ ἡμιοειδὲς βιενυστέριον κέντρον, ἔτεροι δὲ εἰς τὴν χώραν τῆς εἰλαίας, ὁ δὲ Couille εἰς τὸ κέντρον τοῦ Ἀμμιωνος, καὶ ἄλλοι πάλιν ὁρίζουσι τὸν ἐλάσσονα ἱπποκάμπειον πόδα ὡς τὸν πυρῆνα τῶν νεύρων πρὸς μετὰδοσιν τῶν κινήσεων τῆς ἐκδηλώσεως τῶν ἀντιστοιχοῦσων πρὸς τὰς ἰδέας λέξεων, καὶ ἕκαστος τῶν ἐπιστημόνων τούτων ἐπικαλεῖται γεγονότα τῆς ἰδίας πείρας πρὸς κύρωσιν τῆς δοξασίας του. (Lussana Cervello umano. — Gazzetta medica Italo-Veneta 1845) Ἀλλ' εἶνε περιττὸν νὰ ἐπιχειρήσωμεν τὴν ἐκθεσιν καὶ ἀκριβέσιν τῶν ἱατρικῶν τούτων συζητήσεων καὶ διενέξεων, καὶ περιττὸν εἶνε νὰ ἐπαναλάβωμεν καὶ αὐτὴς ὅτι πρὶν οἱ ἱατροὶ καὶ οἱ παθολόγοι μᾶς προτείνωσι φιλοσοφικὰ καὶ κοινωνικὰ πορίσματα ἐξαγόμενα ἐκ φυσιολογικῶν ἢ νοσολογικῶν γεγονότων, δέον νὰ συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς ἀκριβέσεως καὶ τοῦ ὅρισμοῦ αὐτῶν, διότι καὶ ἐπιστημονικῶς ἀποδεικνυμένων τῶν κινήσεων τῆς ἀφασίας ὡς πηγάζοντων ἐκ τῆς βλάβης τῆς μῆδης ἢ τῆς ἑλλης τῶν χωρῶν τοῦ ἐγκεφάλου, οὐδὲν ὡς ἐκ τούτου συμπέρασμα ἐδύνατο νὰ ἐξαχθῇ περὶ τοῦ ἐνύλου καὶ ἐνσωμάτου τοῦ ἐσωτερικοῦ κέντρου τῆς προσωπικότητος καὶ ἀνθρωπίνης ἐνεργείας. Ἡ δοξασία τῶν ὀλιστῶν ἐναντίγησε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ἐναντίγησε κατὰ τὸν μεσαίωνα, ἐναντίγησε κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα, ναυαγεῖ πανταχοῦ καὶ πάντοτε προσκρούουσα κατὰ περιφανῶν τῆς ἀνθρωπίνης ὑπο-

στάσεως γεγονότων, κατὰ τῶν στοιχειωδῶσεων ἀρχῶν τῆς λογικῆς καὶ τῆς ἀνθρωπολογίας κατὰ τοῦ ἀσυμβιβάστου τῆς πνευματικῆς καὶ ἐλευθέρως ἐνεργήτου μετὰ τοῦ μηχανικοῦ καὶ ἀμεταβλήτου τῶν μηχανικῶν νόμου, ἐξ ὧν διέπονται τὰ ὅλικά ἀντικείμενα καὶ οἱ σωματικοὶ ὁργανισμοί. Τὰ γεγονότα ταῦτα ὁ συγγραφεὺς τῶν «Ψυχώσεων» ἢ ἀποσιωπᾷ ἢ ἐν παρόδῳ μνημονεύει εἰς τὰ πορίσματα τοῦ περὶ ἀφασίας κεφαλαίου ἢ ἀντικείμενα κατ' αὐτῶν δογματικῇ τινα φράσει τοῦ Jules Soury ἢ στίχους νέου τινὸς Ἑξαρχοπαύλου.

VI

Ἡ ψυχὴ δὲν δύναται νὰ ἦν οὔτε ὀλικὸν τι μέρος οὔτε ἐκείνη πολλῶν ὀλικῶν μορίων. Τὸ σύνθετον καὶ διαιρετὸν αὐτῆς ἀποκλείεται λογικῶς ἀπὸ τὴν συνείδησιν τῆς ἐνότητος τῶν ψυχικῶν ἡμῶν δυνάμεων. Πᾶν ὀλικὸν μέρος ἐφ' ὅσον καὶ ἂν διακριτὰ πραγματικῶς ἢ καὶ νοητικῶς ἔχει πάντοτε ὅγκον, βέρος καὶ ἔκτασιν καὶ ἀποκλείει τὴν ἰδέαν τῆς ἐνότητος καὶ τοῦ ἀδιαφάντου. Ἀλλὰ ἡμεῖς συναισθανόμεθα ἐν ἡμῖν ὅτι ἡ ὑπαρξὶς καὶ ἡ προσωπικότης μας συγκεντρῶνται εἰς μίαν ἐνότητα γινώσκουσαν ἑμα καὶ γινωσκομένην καὶ διεξέρουσαν συγχρόνως μυρίας πνευματικὰς ἐνεργείας, περὶ ὧν ἔχει καὶ γινώσκων καὶ συνείδησιν, οὐσαν δὲ κατὰ τὸν μέγαν ἐπιστήμονα καὶ ποιητὴν:

an alma sola

che vive e sente a se in se rigida.

Ἡ ἐνότης αὕτη δὲν εἶνε βεβαίως τὸ μέρος οὐδὲ τὸ σπορδαίον τῶν περὶ πνευματικότητος καὶ ψυχῆς ἀποδείξεων. Ἀλλὰ καὶ ἡ καθολικὴ συνείδησις τῆς ἀνθρωπότητος ἐπ' αὐτοῦ ἐρείδεται καὶ οἱ διασπαστέστοι τῶν ἀνθρωπολόγων ἐπὶ μακρὸν ἀνταρξάσαντες ἀποδοῦναι περὶ αὐτῆς ἐδημοσίευσαν πραγματείας, καὶ ἐπιστήμονες μὴ ἀνήκοντες εἰς τὴν πνευματικὴν σχολὴν ἐθεώρησαν ὡς τὸν μέγαν σκόπελον, ἐφ' οὗ θρῆσκονται αἱ ὀλιστικαὶ δοξαίαι.

Τώρα τίμι τρόπος ὁ συγγραφεὺς τῶν «Ψυχώσεων» ἀναλύει καὶ συζητεῖ καὶ τίμι τρόπος ἀνασκηνάζει τὰς περὶ ἐνότητος τῆς ψυχῆς διδασκαλίας καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἐξαγόμενα συμπεράσματα; Τὸ γεγονός τῆς ἐνότητος τῶν ψυχικῶν δυνάμεων καὶ ἐνεργειῶν ὅτε μὲν παρὰ

δέχεται, ὅτε δὲ ἀρνεῖται καὶ μνηστρεῖται. Τὴν περὶ ἐνότητος θεωρίαν παραδέχεται ἐν τῷ περὶ ἀφασίας κεφαλαίῳ ἐποδίδων αὐτὴν «εἰς τὴν ἐναρμόδιον λειτουργίαν καὶ συνεργασίαν τοῦ ἐνὸς διλλιονίου τῶν κυττάρων, ἐξ ἧς πηγάζει ἡ ἐξισορρομία ἐκείνη ἐν ὅτῃ τῆς λειτουργίας τοῦ ἐγκεφαλικοῦ ὁργάνου». Ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ ἀποκρούων τὴν ἰδέαν τῆς ἐν ὅτῃ τῆς ἀποκαλεῖ αὐτὴν ὅλως φαινομενικῇ, πολλαχῶς δὲ διαταρασσομένην καὶ ἐξαιρημένην. Φρονοβλαβεῖς τινες διεχέζονσι τὴν προσωπικότητὴ τῶν πιστεύοντες ὅτι εἶνε δύο ἀντὶ ἐνός, ἄλλοι ἀπολέσαντες τὴν μνήμην συνάψαντες καὶ τὴν συνείδησιν τῆς ταυτότητος τοῦ παρελθόντος καὶ παρόντος τῆς ἰδίας προσωπικότητος, καὶ ἄλλοι πάλιν μεθύνοντες διὰ τῆς ἰνδικῆς καὶ τοῦ ὀπίου βλέπουσιν ἐν ὑπνοῖς ἢ ἐν ἐκστάσει διαφόρους ἐν αὐτοῖς ὑπάρξεις. Τὰ φαινόμενα ταῦτα τῶν φρονοβλαβῶν καὶ μεθύσων ἀναφέρων ὁ συγγραφεὺς τῶν «Ψυχώσεων» εἰς δύο σελίδας τοῦ συγγράμματός του ἀντικείμενα καθ' ὅλων τῶν φιλοσοφικῶν καὶ ἀνθρωπολογικῶν θεωρημάτων περὶ τοῦ ἐνιαίου τῆς ψυχικῆς δυνάμεως! Καὶ σημειώσατε, ἀναγνώσται, ὅτι εἰς τὰς δύο ταύτας σελίδας περιέχονται καὶ εἰκοσι στίχοι ποιητοῦ τινος καλουμένου Πιρόν, ὃν μᾶς παρουσιάζει ὡς ποιητὴν εὐτρεπέστατον, δι' ὧν διακριμωδούνται αἱ περὶ ἐνότητος τῆς προσωπικότητος ἡμῶν πεποιθήσεις! Καὶ ὅμως ἐν τῷ κρινόμενῳ ποιηματι τριάκοντα ἐπὶ ὅλαι σελίδας ἀφιερῶθησαν πρὸς ἀπόδειξιν τῆς τοῦ Σωκράτους παραφροσύνης! Ἀλλ' ἀντὶ τῶν στίχων τοῦ Πιρόν δὲν θὰ ἦτο ἔρα γε προτιμότερον νὰ ἐπεχείρει ὁ συγγραφεὺς τὴν συζήτησιν τῶν προβλημάτων ὅσα ἀναφέρονται ἐκ τῆς διδασκαλίας τῆς ἐνότητος περὶ ἐνσωμάτου τῆς ψυχῆς ἡμῶν καὶ περὶ τῆς ἀποπλανήσεως τῶν τινῶν ἐκείνων, οἵτινες ἐπέδωκαν εἰς τὸ πνεῦμα τὰς δυνάμεις τῶν κυττάρων τοῦ ἐγκεφάλου; Οἱ λοιποὶ τῶν ἐπιστημόνων καὶ φυσιολόγων ἀνομολογοῦσι τὴν ἀμάθειάν των περὶ τῶν λειτουργιῶν τοῦ ἐγκεφάλου, ἀλλ' οἱ ὀλιστεῖ καὶ μετ' αὐτῶν ὁ φιλόλογος Jules Soury μᾶς βεβαιοῦσιν ὅτι κατέχουσι τὴν κλειδα, δι' ἧς ἡμῶν νοίγεται ὁ ὁργανισμὸς καὶ ἐπιτρέπεται εἰς τὴν ὀφθαλμὸν νὰ ἴδῃ καὶ κατανοήσῃ πολλὰ μυστηριώδη φαινόμενα τοῦ ψυχικοῦ βίου τοῦ ἀν-

θρώπου. (πρόλογος! Αὐ! ἔρωστα! Ἀλλ' ἐξηγήσατε τότε τὰ γεγονότα ὅσα καταδεικνύουσι τὸ τερατώδες τῶν προτάσεων σας καὶ ἐπιλύσατε τὰ ἐπεξηγήματα προβλήματα τὰ ἀποδεικνύοντα τὸ παράλογον τῶν θεωριῶν σας ἀπέναντι τῶν ἰδίων ἡμῶν ἀρχῶν καὶ διδασκαλιῶν.

Μᾶς διδάσατε ὅτι οἱ ἴχιοι τῶν λέξεων ἐπιτυπούμενοι ἐπὶ τῶν μορίων τοῦ ἡμιτέρου ἐγκεφάλου καὶ αἱ μορφᾶί των ἀντικειμένων ἐπικανονίζονται ἐπὶ τῶν κυττάρων διατηροῦνται εἰς τοὺς διαφόρους γύρους τοῦ μυελοῦ ὡς εἰς θήκας ἱματισμοῦ. Συγχρόνως ὅμως γινώσκουμεν ἀπὸ τοῦς φυσιολόγους, καὶ δὲν ὑπάρχει ὁ ἀμφισβητῶν, ὅτι πάντα τὰ συστατικὰ τοῦ σώματος κύτταρα, καὶ αὐτὰ τοῦ ἐγκεφάλου, ἀδιαλείπτως μεταβάλλονται καὶ ἀπὸ τοῦ ὁργανισμοῦ ἐξέρχονται καὶ δι' ἄλλων ἀντικειμένων τὰ μὲν ἐντὸς ἡμερῶν, τὰ δὲ ἐντὸς ἐβδομάδων, τὰ δὲ τῶν ὀστίων ἐντὸς μηνῶν. Τώρα τὰ ἐξεληθὸντα κύτταρα, ἐφ' ὧν οἱ ἴχιοι καὶ αἱ μορφᾶί ἀπετυπώθησαν, καὶ μεθ' ὧν συνεσωματώθησαν, συμπαρέλαβον βεβαίως τὰς ἐπ' αὐτῶν ἀποτυπώσεις καὶ τὰ ἴχνη παντὸς ἴχου καὶ πάσης μορφῆς. Ἀλλὰ πῶς τότε ἑκατοντάκις καὶ χιλιάκις μεταβληθέντων καὶ ἀντικατασταθέντων τῶν κυττάρων τοῦ ἐγκεφάλου διατηροῦμεν ἀπὸ τῆς νεότητος μέχρι τοῦ γήρους τὰς ἐντυπώσεις, τὰς ἰδέας, τὰς συναισθήσεις ὅσαι ἐπεγέρουντο καὶ ἐμορφώθησαν ἐν ἡμῖν ἀπὸ τὰς πρώταις ἐτὶ τῆς ὑπαρξέως μας;

Μᾶς λέγετε ὅτι ὁ ἐγκέφαλος δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς φωτογραφικὴ πλάξ, ἐφ' ἧς ἀπετυπώθησαν καὶ διατηροῦνται αἱ τῆς ἀκοῆς καὶ τῆς ὀράσεως καὶ τῶν ἄλλων αἰσθητηρίων ἐντυπώσεις ἀποτελοῦσαι τὴν βᾶσιν τῆς μνήμης, ἀλλὰ τίμι τρόπον ἀπετυπώθησαν ἐπὶ τῶν κυττάρων τοῦ μυελοῦ αἱ λέξεις ἀφηρημένων ἰδεῶν μὴ περιστασιασῶν ὡρισμένων τι ἀντικείμενον; Ἢ ἐκ τοῦ ἐρωτήματος τούτου ἀπάντησις ἀποκαλύπτει τὸ μέγεθος τῆς ἀλογίας τῆς κυτταρώδους θεωρίας. Μᾶς διδάσκουσιν ὅτι αἱ λέξεις χρόνος, ἔκτασις, ἀλήθεια, ἀρετὴ, ἀγιότης, δικαιοσύνη, καθήκον, αὐταπαρνησιε ὡρίσθησαν πρὸς παρόστασιν ἀφηρημένων ἐννοιῶν δημιουργηθεισῶν διὰ τῆς ἀφαιρέσεως καὶ συνδυασμοῦ ἰδιότητων συγκεκριμένων ἐντυπώσεων καὶ αἰσθημάτων. [120] Ἦστω. Ἀλλὰ τίς προσέβη εἰς τὰς ὑποδεικνυμένας νοητικὰς καὶ μυστη-

ριώδεις και άφαντες πράξεις προς μέρωσιν των άφηρημένων έννοιων πρὸ τοῦ όρισμοῦ των περιστάνουσιν αὐτὰς λέξεων; Τίς ὁ πρόβας εἰς τὴν άφαίρεσιν, εἰς τὸν συνδυασμόν, εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς άφηρημένης έννοιᾶς και τῆς περιστάνουσιν αὐτὴν λέξεως; Διότι σεῖς ὁμολογεῖτε ὅτι ὁ ἡ μ ι ο υ ρ γ ί α ἐγένετο έννοιᾶς μὴ περιστάνουσιν ὥρισμένον άντικείμενον και λέξεως πρὸς έκφρασιν αὐτῆς. Τώρα τίς εἶπε ὁ ὁ ἡ μ ι ο υ ρ γ ὶ ς των άφηρημένων ἰδεῶν, τίμη δὲ τρόπῳ διὰ τῆς λειτουργίας νόμων ὅπως μηχανικῶν ἐδημιουργήθησαν ὑποστάσεις και ὀντότητες μὴ προϋπάρχουσιν και παριστάνουσιν ἰδεῶν τινὰ κατὰ σ τ α σ ι ν τῆς ἡμετέρας συνειδήσεως;

Μᾶς διδάσκειτε ὅτι ὁ άριθμὸς των κυττάρων τοῦ ἐγκεφάλου και αἱ διάφοροι αὐτοῦ θῆκαι, ἀρκοῦσι πρὸς τοποθέτησιν και ἀποθήκευσιν τοῦ ὅλικου οὐ μόνον των λέξεων, ἀλλὰ και ὅλων των γνώσεων και των γεγονότων τοῦ βίου. (104) Ἀλλ' ἠρωτήσατε ἀρά γε περὶ τούτου τὸν Mezzofanti ὁμιλοῦντα τεσσαράκοντα γλώσσας μετὰ των διαλέκτων αὐτῶν, ἢ τὸν συγγραφέα τοῦ «Κόσμου» Χρὺμβολδ, ἢ τὸν Καίσαρα Καντοῦ τὸν συντάξαντα τὴν ἱστορίαν των ἑκατὸν τῶμων; Σεῖς δὲ οἱ γνωρίζοντες τὰ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ γενόμενα και ὁρίζοντες τὰς δυνάμεις των κυττάρων και διορῶντες τὰς κινήσεις και τὰς λειτουργίας αὐτοῦ, δὲν νομίζετε ὅτι ἤτο καιρὸς νὰ μᾶς ἐξηγήσητε τὸ γεγονός τῆς άμειώτου φυσιολογικῆς διατηρήσεως των ψυχικῶν δυνάμεων, τοῦ ἀναλλοιώτου τῆς μνήμης και τοῦ ἀμεταβλήτου τῆς γνωστικῆς ἱκανότητος ἐν μέσῳ τῆς βλάβης ἢ και τῆς ἐκ τραυματισμῶν ἢ νόσων καταστροφῆς τῆς ἐγκεφαλικῆς ὕλης; Νέος πολλὰκις πάσχων ἐξ ἐγκεφαλικῆς νόσου ἐπὶ ὀκτὼ ὅλα ἐτη και πάσας σχεδὸν ἀπολέσας τὰς αἰσθήσεις, τὴν ὄρασιν, τὴν γεῦσιν, τὴν ὁσφρησιν, διετήρει σώας τὰς νοητικὰς δυνάμεις και τὰς λειτουργίας των φωνητικῶν ὀργάνων. Μίαν ἡμέραν πρὸ τοῦ θανάτου του, ἦτο ἡ παρὰσκευὴ τῆς μεγάλης ἐβδομάδος, διώρθωσε τὴν ἀδελφὴν του εἰποῦσαν ὅτι ὑπάρχει νὰ ἀκούσῃ τὴν λειτουργίαν. «Εἶπε ὅτι ὑπάρχει εἰς τὴν ἀκολουθίαν, τῇ εἵπεν ὁ ἀδελφός, διότι σήμερον δὲν γίνεται λειτουργία». Τὴν ἐπιοῦσαν ἀπέθανε, τοῦ δὲ κρανίου του ἀνοιχθέντος, ὁ ἱατρός δὲν εὔρεν ἐν

αὐτῷ ἐγκεφαλικὴν τινὰ ὕλην, ἀλλ' ὀλίγον αἵματιώδες φέυστον. (Μοιθ. 95. Literaturblatt 1868) Πληθὺν ἄλλων παραπλησίων γεγονότων ἐδυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα, διότι και ὁ Ἀνδρᾶλ ἀνέφερε 43 περιπτώσεις, 71 δὲ ὁ Φάρδελ, ἀτόμων βαρέως εἰς τὸν ἐγκέφαλον τραυματισθέντων χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ εἰς αὐτὰ νοητικὴ τις διατάραξις, οἱ δὲ Νότμαν και Χούφελανδ και Ἐνερμόξερ ἀναφέρουσι πληθὺν περιπτώσεων, καθ' ἃς ἐν τελείᾳ σχεδὸν καταστροφῇ τοῦ ἐγκεφάλου, διατηρήθησαν ἀναλλοιώτοι και ἡ συνειδήσις και ἡ μνήμη και ἡ γνωστικὴ δύνάμις. (Σχιδερμέξερ. Μελέται περὶ ὅλισμου. Τελ. κεφ.) Ἄν νομίζει ἀρά γε ὁ συγγραφεὺς των «Ψυχώσεων», ὁ διδάσκων ἡμᾶς ὅτι ἐγκέφαλος και ψυχικαὶ ἐνέργειαι συνταυτίζονται και ὅτι αἱ γνώσεις ἡμῶν και αἱ έννοιαι και αἱ παριστάνουσιν αὐτὰς λέξεις εἰσὶ ταγαγμένα και τοποθετημένα εἰς τὰς διαφόρους ἐγκεφαλικὰς χώρας, δὲν νομίζει, λέγω, ὅτι πρὸ παντὸς ἄλλου ὀφείλει νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ τὰ γεγονότα ταῦτα και νὰ μᾶς γνωρίσῃ τὰς ὑπὸ των ὀλιστῶν ἐμβλεπομένης μυστηριώδεις ἐνεργείας, καθ' ἃς ἡ ψυχὴ ὑπάρχει ἐν τῇ ὀλίγῃ αὐτῆς και διατηρεῖ ἀναλλοιώτους τὰς ἐνεργείας τῆς, ἐλλείποντος μέρους τοῦ ἐγκεφάλου ἢ καταστροφείσης ὅλης τῆς ἐγκεφαλικῆς ὕλης;

Και δὲν ὀφείλου ἀρά γε οἱ ὀλιστεῖ νὰ μᾶς γνωρίσωσιν ἐν ἡ βίᾳς και οἱ ὕροι τοῦ προτεινομένου ἡμῖν συστήματος δύνανται νὰ συμβιβασθῶσι πρὸς τὰ στοιχεῖα τῆς ὕλης, πρὸς τοὺς διέποντας αὐτὴν μηχανικοὺς νόμους και πρὸς τὰς περὶ τούτων ἀρχὰς και ἐπιγρηλατίας; Ἄν ὀφείλου ἀρά γε νὰ μᾶς διδάξωσι τίμη τρόπῳ δύναται νὰ νοηθῇ ψυχικὴ ἔλευθερία ἐνέργεια ἐκπορευομένη ἀπὸ νόμους μοιραίους και ἀμετατρέπτους, τίμη δὲ τρόπῳ παρὰγωγὴ ὑποστάσεων πνευματικῶν ἐκ σωματικοῦ ἀντικειμένου; Ναί, λέγει ὁ Χάκελ, ἀλλὰ πρόβλημα τοιοῦτον δὲν ἐπιδέχεται ἐπιστημονικὴν λύσιν. Ἢ πῶς εἰς τὴν ὕλην, ἰδοὺ ἡ λύσις τοῦ προβλήματος. Ἀποβέλετε πᾶσαν πίστιν περὶ ὑπάρξεως ὑπερκουρίου δυνάμεως και πιστεύσατε εἰς τὴν ὑπερφυσικὴν δύναμιν τῆς ὕλης και εἰς τὰ ἐξ αὐτῆς παραγόμενα θαύματα ἐν παρὰβάνει των διεπόντων αὐτὴν νόμων. Ἀλλ' ἀπέκρινται τῆς μαρτίας ταύτης σφοδρὰν ἐπίγνιναν διαμαρτυρίαν τὰ ἐν τῇ δια-

νοίᾳ τοῦ συγγραφέως των «Ψυχώσεων» διατηρούμενα ἔχνη τῆς ἐλληνικῆς σοφίας, ἣν ἐδιδάχθη πρὶν κατακλυσθῇ ὁ νοῦς αὐτοῦ ἀπὸ τοὺς παραλογισμοὺς τοῦ Βύχνης και ἀπὸ τὰς ταρατώδεις τοῦ Joubert-Soury θεωρίας. Καὶ ὁ ἀποπλανηθεὶς Ἕλλην ἱατρός εἰς δεινὴν περισταῖς πάλιν ἤλπισεν ὅτι ἐδύνατο νὰ συναρμολογήσῃ τὰ ἐναντία και ἀσυμφίβηστα, τραπεῖς δὲ πρὸς τὴν ἔχουσαν εἰς τὸ φῶς τῆς ἐλληνικῆς και χριστιανικῆς φιλοσοφίας ἔλαβεν ἀνὰ χεῖρας τὸν μέγιστον των λαμπτήρων και προσήγγισεν εἰς τὸ ὕψ' αὐτοῦ ἀνεγερθὲν οἰκοδόμημα. Καὶ τὸ οἰκοδόμημα κατέρρευσε και ἀντράκη ἐκ θεμελίων, τὸ δὲ ἀπόδοτον και αἰώνιον φῶς διεφύτισε τὴν ἔμμουν, ἐφ' ἣς ἀνηγέρθη, και ἀπεκάλυψε τὴν σαφότητα τοῦ ὅλικου, δι' οὗ συνηρομογήθη.

Προσέλθετε, ἀγαπηστοί, και προσερχόμενοι παραλάβετε μεθ' ὑμῶν τοὺς ἀποπλανηθέντας ἀπὸ τὰς κτηνώδεις διδασκαλίας. Καὶ ἐγὼ μὲν θὰ σῶς ὀδηγήσω μέχρι τοῦ σωροῦ των ἐρειπίων, σεῖς δὲ διὰ των ὀφθαλμῶν τῆς διανοίας θὰ κατίδητε ἐμφανῶς τὸ μέγεθος τῆς λογικῆς ἀφροσύνης των ὀλιστικῶν διδασκῶν, τὰς δι' αὐτῶν προαγομένης ἡθικῆς ἐρημώσεις, και τὸ ἀπολύτως ἀδύνατον τῆς συναρμολογήσεως αὐτῶν μετὰ των θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς λογικῆς και τῆς ἐπιστήμης.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑΝ

Σμίξε τὰ δὺο χεράκια Σου 'μπρὸς σὲ Ἅγιο Παιδί Σου
Και παρακάλε, Δέσποινα, ἀκόμη και γὰ 'μένα
'Ὡς ψιθυρίσῃς «Ἐλεος» ἡ σπλαχνικὴ φωνὴ Σου,
Κί' ἄς διεθῶν τὰ χεῖλιά Σου γὰ σπλάχνα πονεμένα.
'Ἐσένα, Παναγίε μου, 'Ἐσένα ἔχω μόνον,
Εἰς τὴν ἐλπίδα, σὲ ὄνειρο, εἰς τὴ χαρὰ, σὸν πόνο!

Εἰς τὴ χαρὰ... τὴν ἄκουσα ἀκούα νὰ τὴν λέγε,
Μὰ δὲν τὴν γνώρισα ποτέ... Ἄν εἴν' ἐλθῆς, φέμμα.
Καλλίτερα τὴν ἔφουρε τὰ 'μάτια ὅπου κλαῖνε!
Τὴν βλέπων στήν ἑλπίδα Σου, σὸ σπλαχνικό Σου βλέμμα,
Σὲ ἀκτινωτό Σου μέτωπο, και στή χλωμὴ μορφή Σου
Λύτα, αὐτὰ εἶν' ἡ χαρὰ και γῆς και Παραδείσου.

Πόσαις φορές, σὲ ἄγιο, μικρὸ σηματοκλήσιον,
Ἀπελπισμένους ἔμπαινα, χλωμὴ μου Παναγίε,
Μὰ στήν ἐλπίδα Σου μπροστά περνοῦσε τὸ φαρμάκι
Και ἡ καρδιά μου ἐγέμισε ἀγνόηστη εὐτυχία...
'Ἄχ' τὴ χροσὴ ἐλπίδα Σου και νὰ τὴν βλέπω μόνον,
Τὸ δάκρυ μου χαμογελᾷ, σὰν βράχος δυναμόνα!

Ναί' μόνο νὰ Σε στοχασθῶ γλυκαίνετ' ἡ καρδιά μου,
Μοσχοβολοῦν τὰ σπλάχνα μου, τριαντάφυλλα μυρτιά,
Καλῶννεθῶ σὰν μικρὸ παιδάκι, Παναγιά μου
Και τὰ παιδιὰ μου τὸ ψαῖ εἰς τὸ φτωχὸ χαρῶ...
'Ἐκεῖνος θῶν τοῦ Θεοῦ τὴ Μάνα συλλογεται,
Στὴν ἐγκαλὰ τῆς ἀρετῆς, στὴ Σκέπη Σου κοιμάται!

Μάνα τοῦ Πλάστη μὴ φορὰ, και δὺο φορές δική μου
— Γιατ' ἔχεις δὺο φορές παιδί ἐκεῖνον ὅπου κλαίει —
Σκέπασε τὴν ἀσέπαστη και πάλι κεφαλὴ μου
Και τὴν καρδιά μου δρόσιζε ὅπου φώτῃ τὴν καίει.
Τὰ χεῖρά ὅπου τὸ Θεὸ ἐκρέτησαν, Παρθένε,
'Ὡς σμίξουν σὲ παρακλήσει μπροστά του και γὰ 'μένα.

'Ἀχ' εἰς τὰ μέρη τοῦ βορείου, μικρὸ καλοκαινάκι
'Ἐχουν κ' ἐκεῖ, μετὰ μακρὸ χειμῶνα, Δέσποινά μου!
Κ' ἐκεῖ ἀκόμη ἀκούγεται χαρούμενο πουλάκι...
Μόν' ἀπὸ ἐμένα: δὲν περνοῦ ποτέ ἡ χειμῶνά μου!
Πολὺ κουράσθηκα, πολὺ, Βασίλισσα τοῦ κόσμου!
Δὸς και σ' ἐμένα ἔνοϊξε και 'λέγο ἡλὸ δὸς μου!

'Ἄλλοι Σε κράζουν «Ἐλεος» ἐλπίδα ὁ θλιμμένος
«Βασίλισσα» τῆς Ἐκκλησίας Σε κράζει ἡ καμπάνα
'Ἐλεημοσύνη ὁ φτωχὸς ἀνεγὼ ὁ διψασμένος.
Μὰ ἡ καρδιά μου, Δέσποινα, αὐτὴ Σε κράζει Μάνα!
Μέσα σ' αὐτὸν τὸν ὁρατὸ και μέδ' σ' αὐτὴ τὴ γλῶσση,
'Ὅλ' οἱ ἀνθὼι μοσχοβολοῦν και λάμπουν ὅλα τὰς τρεῖς
(8 Νοεμβρίου 1883)

Δ. ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

Ἐξοχώτατε πρόεδρε τοῦ συλλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως», Ἦν ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὴ και περισπούδαστε τῆς Ἡμῶν Μεριότητος, Κύριε Ἀ.Ρ. Παργαβῆ, τὴν Ἐρίτιμον Ἡμῶν Ἀντὴς ἐξοχότητα πατρικῶς ἐν Κυρίῳ εὐχόμεθα και ἀπὸ ψυχῆς εὐλογοῦμεν.

Μετὰ πατρικῆς περιχαρείας ἐδεξάμεθα τὴν ἀπὸ ἱβ' τοῦ παρελθόντος Ἀγαπύτου μηνὸς ἐρίτιμον τῆς Ἡμετέρας περισπουδάστου Ἡμῶν Ἐξοχότητος ἐπιστολήν. Μέσην δέ, ὡς εἰκός, ἤσθημεν τὴν καρδίαν και ἡγαλλιασάμεθα τῷ πνεύματι, μαθόντες ἐξ αὐτῆς και ἐκ των ἐπισυνημένων αὐτῇ τῆς τε Ἐγκυκλίου Ἐπιστολῆς και τοῦ Προγράμματος τοῦ Συλλόγου, ὅτι τὸ τοῦ Συλλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως» ἀξιότιμον Συμβούλιον ἐπὶ τὴν Θεοφιλεῖ προέβη ἀπόφασιν τοῦ πανηγυρίσαι τοὺς Ὀλβίους Γάμους τῆς Αὐτοῦ Βασιλικῆς Τψηλότητος τοῦ Διαδόχου τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου, τοῦ καὶ Ἐπιτίμου Προέδρου τοῦ Συλλόγου διὰ των ἐγκαινίων ἔργου

χριστιανικωτάτου καὶ ἀναμφιγρίστου πρακτικωτάτου, ἦτοι διὰ τῆς ἰδιότητος Ταμείου ὑπὸ τὸ τιμαλφές ὄνομα τοῦ ὑπὲρ πάντας κοπιᾶσαντος ἐν τῷ Ἐδαγγελίῳ τῆς Χείματος Ἀποστόλου Παύλου, καὶ ὑπὸ τὴν Ὑψηλὴν προσκίαν τῶν μελλονύμφων Κωνσταντίνου καὶ Σοφίας, Ταμείου ἀποσινοποῦντος εἰς τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν διαμόρφωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Χριστιανοῦ λαοῦ. Ἐπιγινώσκοντες δὲ τοὺς Θεοφιλεῖς λόγους τοῦ προαγαγόντος τὸν ἔνδοξον τοῦ Συλλόγου ξήλον ἐπὶ τὸ Ἅγιον καὶ ἱερὸν τοῦτο ἔργον, τὸ πολλὰ προαγγελλόμενον τὸ καλὸν τῇ Ἀγιοτάτῃ Μητρὶ Ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ, ἐπληρώσαμεν τὸ ἐργασίον καὶ ἐκ κέντρων καρδίας αἰσίου ἐπηυξάμεθα ἀντὶ τὴν ἑκδοχὴν, ἀπρόσκοπον τὴν πορίαν καὶ πολύκαρπον τὴν ἐνέργειαν.

Τὴν ἐπὶ τούτῳ δὲ πνευματικὴν Ἡμεῶν χαρὰν ἐξαγγέλλοντες διὰ τοῦδε τοῦ Πατριάρχικοῦ Ἡμῶν Γράμματος τῇ προσφιλεστάτῃ Ἡμεῖν Ἀδελφῇ Ἐξοχότητι, δι' ἧς δὲ καὶ πᾶσι τοῖς τιμίαις μέλεσι, τοῖς συγκροτοῦσι τὸ Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου, συναπιστέλλομεν καὶ τὴν ἐξ ἐκείνων φράξιν μικρὰν παρ' Ἡμῶν συνδρομὴν, ἣν ἐτήσιον εἰς τὸ Ταμεῖον ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καθοσιώδμεν.

Ἀμφοτέραις δὲ ταῖς χερσὶν ἐδλογοῦντες τὴν τε μουσικοῦ Ἀδελφῆς Κορυφὴν καὶ πάντα τὰ ἔντα τοῦ Συλλόγου μέλη, ἐπικαλοῦμεθα ἐπὶ πάντας πλούσια τὰ οὐράνια ἀγαθὰ καὶ δῶρα.

Ἐν Ἀμασκή, ρωπθ'. Οὐκωβρίου γ'.

† **Ο' Ἀντιοχείας ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ**
ἐν Χριστῷ διάκονος εὐχέτης.

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ ΤΗΣ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Τὸ συμβούλιον τῆς «Ἀναπλάσεως» ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτοῦ τῆς 7 Ὀβρίου, προεδρεύοντος τοῦ τακτικοῦ προέδρου κ. Μ. Π. Ραγκαβῆ, ἀνεκήρυξεν ὁμοφώνως εὐεργέτας τοῦ Συλλόγου τὴν αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν Πατριάρχην Ἀντιοχείας κύριον Γεράσιμον, ὅντι ἐκ τῶν ἐπιτίμων μελῶν, καὶ τὸν κ. Ἰωάννην Σκαλτσούνην, ἐκ τῶν τακτικῶν μελῶν ὅντι, ἐψηφίσαντο δὲ ἵνα τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἀναγραφῶσιν ἐν τῇ στήλῃ τῶν εὐεργετῶν τοῦ Συλλόγου καὶ ἐγγραφῶσιν εἰς τὸ Βιβλίον Τιμῆς, ὅπερ παρασκευαζόμενον παρουσιάζεσθαι μετ' ὁλόγον εἰς τὰς Α. Α. Γ. Γ. τοὺς προστάτας τοῦ Τα-

μείου τοῦ «Ἀποστόλου Παύλου» διὰ τοῦ προέδρου τοῦ Συλλόγου. Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο, ὅπερ θὰ μένῃ παρὰ ταῖς Α. Α. Γ. Γ., θὰ ἐγγράφονται κατ' ἔτος πάντες οἱ δωρηταὶ καὶ εὐεργεταὶ τοῦ Συλλόγου μετὰ τοῦ ποσοῦ τῆς προσφορᾶς αὐτῶν κατὰ τὴν ἐσοτὴν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου. Τῇ αὐτῇ δὲ ἡμέρᾳ, ἑορηνγίᾳς τελομένης ἐν τῷ ναῷ τῆς «Ἀναπλάσεως», θὰ μνημονεύσονται τὰ ὀνόματα τῶν εὐεργετῶν ἐν τῇ ἱερᾷ μυσταγωγίᾳ, ἡ δὲ ἐροκήρυξ τοῦ Συλλόγου θὰ ἐκφωνῇ τὸν κατάλληλον λόγον. Ἡ ἀνακήρυξις ὡς εὐεργετῶν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Γερασίου καὶ τοῦ διακεκριμένου νομομαθοῦς καὶ ἐπιστήμονος κ. Γ. Σκαλτσούνῃ εἶνε πρῶτες δικαιοσύνης, εἰς ἣν συνηθὰ τοῖς κεκαρτισμένοις ὡφείλει νὰ προσβῇ τὸ Συμβούλιον τῆς «Ἀναπλάσεως» καὶ προέβη λαβὼν ἐπ' ὅφει παρὰ μὲν τῆς Α. Α. ὅτι ἡ ἐκατοντάδραχος ἐτήσια αὐτοῦ προσφορὰ, ἣν ἐν τῇ ἀνωτέρῳ ἐπιστολῇ του χαρακτηρίζει ὡς μικρὰν, εἶνε ἀπείρως μεγάλη ὡς ἐκ τοῦ ἱεροῦ προσηύχον, ἐξ οὗ προέσχεται, καὶ τῆς ἠθικῆς σημασίας, ἣν λαμβάνει τὸ Ταμεῖον τοῦ Ἀπ. Παύλου, ὅταν καὶ αἱ κορυφαὶ τῶν Ὁρθοδόξων ἡμῶν Ἐκκλησιῶν, οἷος καὶ ἡ τῆς Ἀντιοχείας πατὴρ καὶ πατριάρχης ἡμεῶν, ἐδλογοῦσιν ἔργον καὶ λόγον τὴν ἰδρύναν αὐτοῦ.

Ἀνακηρύξαν δὲ καὶ τὸν κύριον Ἰωάννην Σκαλτσούνην εὐεργετὴν τὸ Συμβούλιον ἐλαβεν ἐπ' ὅφει ὅχι μόνον τὴν χιλιάδραχμον αὐτοῦ συνδρομὴν εἰς τὸ Ταμεῖον, οὐδ' ἡ θρησκεία δίκαιον εἶνε νὰ γνωσθῇ ὅτι ὠφείλεται κυρίως εἰς τὴν πρωτοβουλίαν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀνεκτίμητα πνευματικὰ καράλλια, ἕντα ἐκ τῆς ἐπὶ τῆς ἰδιότητος τοῦ Συλλόγου οὐδέποτε ἐπαύσατο ἄνευ τινὸς ἰλικῆς ἐμοιβῆς καταβάλλων ὁ ἀθλητὴς οὗτος ἐν τῇ θρησκείᾳ καὶ τῇ ἐπιστήμῃ φιλοπατρὶς ἀνὴρ. Καὶ εἶνε ὁ ἀγὼν τῆς ἐν τῇ θρησκείᾳ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῇ ἐπιστήμῃ προαγωγῆς τοῦ ἔθνους ὁ εὐγενέστατος τῶν ἀνθρώπων. Καὶ εἶνε τὸ κακόν, καθ' οὗ ἐργάζεται πρωταγωνιστῶν ἐν τῇ Ἀναπλάσει πένοπλος καὶ ἀκατανίκητος ὁ γεγραφὸς ἀνὴρ, μέγα δυστήχημα, οἷον ἀπαρσιμύλλως χαρακτηρίζει αὐτὸ εἰς τὸ προσηυχόμενον ἔξοχον ἔργον του :

«Ὁδὸν δυστήχημα, λέγει, προσφύεται ἀνάγκη νὰ ἐνοικήσῃ εἰς τὸ ἔθνος τοῦ κλονισμοῦ τῶν θρησκευ-

τικῶν αὐτοῦ πεποιθήσεων καὶ τῆς ἀμφιβολίας περὶ τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ ὑποστάσεως, καὶ οὐδὲμία ἐν ταῖς συμφορὰς δόνηται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν ἀποκαίνωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ τοῦ λαοῦ αἰσθηματος καὶ πρὸς τὴν ἀπάλειψιν τῆς συναισθητικῆς τῆς ἠθικῆς εὐθύτης καὶ τῆς πεποιθήσεως περὶ τῆς ἐνθόου πηγῆς καὶ τοῦ ὑπερκοσμίου κέντρου τοῦ καθήκοντος.

Τὸ μέγεθος τοῦ δυστηχήματος τοῦτου συνορθεῖ «Ὁδὸν λέγει, τὴν ἑκείνου τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας, τὴν ἐκείνου τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τῶν κοινοτικῶν ζητημάτων καὶ τῇ ὁλιγορῶν τῶν οἰκονομικῶν ἀπέναντι τῆς προτύσεως δηλητηριώσεως παντὸς ὑπερκοσμίου φρονήματος.»

Ὁδὸν μόνον λοιπὸν διὰ τὴν χρηματικὴν προσφορὰν του, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀγάπην τοῦτου, ὅν αὐτὸν πρωτοστατῶν ἀγωνίζεται, ἦτο δίκαιον νὰ ἀνακηρυχθῇ εὐεργέτης τοῦ Συλλόγου ὁ κ. Σκαλτσούνης. Εὐεργετὴν δὲ τοῦ ἔθνους πραγματικοὶ θὰ ὦσιν ἐτι μετ' αὐτοῦ καὶ οἱ πρωθυεργάται τῆς ἐκκλησίας καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ ἔθνους καὶ εἰς τὴν ἱκανὴν, ἐάν εἰς τὸν ἦγον τοῦ κώδωνος τοῦ κινδύνου, ὅν κρούει οὗτος βροντοφωνοῦντα ἐκ τῆς ἐσπερίας ὁ σφοδρὸς ἀνὴρ, συνδράμωσι πάντες συναγωνισταὶ κατὰ τοῦ φοβερωτέρου ἔθνικοῦ καὶ ἀτομικοῦ δυστηχήματος καὶ ὑπὲρ τοῦ εὐγενεστάτου τῶν ἀνθρώπων, οἷος εἶνε ὁ τῆς ἀναπλάσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν τῷ πραγματικῷ Χριστιανισμῷ.

ΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΕΝ ΜΟΣΧΑΙ.

Ὁ ἐν Μόσχᾳ διατρίβων σεβασμιώτατος ἱερχιεπίσκοπος κ. Νικηφόρος Καλογεράς ἐξέφωνησε τὸν αὐτὸν δὲ δημοσιεύμενον λόγον ἐν τῷ ἐκείνῳ ναῷ τῶν πατριαρχείων Κωνσταντινουπόλεως, τελομένης δοξολογίας ἐπὶ τοῖς γήμοις τῶν Α. Α. Γ. Γ. Κωνσταντίνου καὶ Σοφίας ὑπὸ τῶν ἐν Μόσχᾳ ὁμογενῶν. Ἰδοὺ ὁ λόγος τοῦ ἱερχιεπισκόπου :

Καὶ ὑμεῖς, ἀγαπητοὶ ὁμογενεῖς, καὶ ὑμεῖς οἱ ἐν τῇ μεγαλειότητι ταύτῃ παρεπιδηνοῦντες, καίπερ ἀπὸ πολλοῦ πολλοὶ μακρὰν τῆς φίλης Πατρίδος εὐρισκόμενοι, δεικνύετε σήμερον πασιφανῶς, ὅτι οὐδόλως τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ὑστερεῖτε κατὰ τὸ τῆς φιλοπατρίας αἰσθημα. Εἶναι δ' ἡ φιλοπατρία παλαιὸν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ κοινὸν γνώρισμα καὶ περιποιεῖ ὑμῖν μεγάλην τιμὴν νὰ διακρίνησθε πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἐπὶ ταύτῃ. Χαίρω λοιπὸν ὑπερβαλλόντως, βλέπων ὑμᾶς συναθροισθέντας προθύμως ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ ναῷ, ἵνα ἀπὸ κοινοῦ οἱ πάν-

τες, ὡς ἐκ μιᾶς φυλῆς καὶ ἐνὸς στόματος ἀναπέμψωμεν εὐχὰς πρὸς τὸν Ὑψίστον ὑπὲρ τῶν ἐν ἐβλογίαις τελομένων τῇ ὥρᾳ ταύτῃ γήμων τοῦ ἀγαπητοῦ Λιαδόχου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς σεπτῆς προηγουμένης Σοφίας ἵνα δεηθῶμεν αὐτοῦ, ὥπως τοὺς ὑψηλοὺς νεοσύμφους τηρῇ μέχρι γήμων βαθυτατοῦ πάσης ἐπηρείας ὑπερεπείρους, ὅπως ἴδωσι τέκνα τέκνων εἰς ἑλπίαν τῆς λαοφιλοῦς ἡμῶν Δυναστείας διαδοχῆς.

Τούτην τὴν θερμὴν πρὸς Θεὸν δεήσειν, ὡς ἐκ καθήκοντος ἀπαιτεῖται, ποιῶσι σήμερον οἱ ὀπουδήποτε γῆς εὐρισκόμενοι Ἑλληνες διότι θεωροῦσιν ὡς τῆς τοῦ Θεοῦ Προνοίας ἐκτατον πρὸς τὴν ἐνσωμάτωσιν τῶν Ἑλλήνων γενεῶν εὐνοίαν, ὅτι ἠξίωσεν αὐτὴν νὰ ἴδῃ τὰ Ἑλληνικοῦ Ἐθνίου Λιαδόχους καὶ κατὰ τὴν θρησκείαν καὶ κατὰ τὴν γλῶσσαν καὶ κατὰ τὰ ἔθνη καὶ καθόλου ψυχῇ τε καὶ σώματι Ἑλληνας.

Ἀλλ' ἐνθὺ τὸ εὐχαῖς πανελλήνιοις τελοῦμενον σήμερον μυστήριον φαιδρύνει ἡμᾶς ἀπ' ἐνὸς ἐπὶ τῇ ἐκπληρώσει πάθου δικαιοῦς καὶ ἐγκαρδίου, παρωθεῖ ἀπ' ἐτέρου, νομίζω, καὶ εἰς ἀναθεώρησιν τῶν αἰτίων, ὥστε παρήγαγον τὴν σήμερον διασμεδαζομένην θλίψιν, τὴν ἐπὶ αἰῶνας μακροῦς τὸν ἐθνικὸν ἡμῶν βίον καταστήσασιν σκυθρωπὸν. Δύσκολον βεβαίως τὸ θέμα καθ' ἑαυτὸ καὶ πραγματικῶς ἐκτενεστέτης δεόμενον. Ἀλλ' ὑμεῖς, ἀγαπητοὶ ὁμογενεῖς, ὑμεῖς ἐπὶ τοῦ παρόντος λέβετε μοι, παρακαλῶ, δεδομένον τοῦτο : ὅτι τῶν ἔθνων τὸ ἱστορικώτερον καὶ τὸ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἔθνος τὴν ἀνθρωπότητα ὠφελῆσαν ὑπάρχει τὸ Ἑλληνικόν. Ἰσως τοῦτο, παρ' ἡμῶν λεγόμενον, θεωρηθῇ ὡς ἐπανάληψις ἔωλος, ἢ ὡς περιαντολογία ἔτοπος τε καὶ ἡκαιρος. Ἀλλ' ὅμως εἶναι ἀλήθεια τόσον ἀναντίρρητος καὶ ὁμολογία τόσον γενική καὶ πάνδημος, ὥστε δικαιούμεθα νὰ ἐπαυλακμαίνωμεν τοῦτο μετὰ παρρησίας ὀπουδήποτε γῆς εὐρισκόμεθα οἱ Ἑλληνες ἄνευ φόβου μὴ ὡς παραχαράκται τῆς ἱστορίας κατακριθῶμεν.

Τὸ ἔθνος τὸ Ἑλληνικὸν ἐπρωταγωνίστησεν οὐχὶ ἐπὶ μιᾷ, ἢ δύο, ἀλλ' ἐπὶ πολλὰς καὶ μακρὰς περιόδους ἐν τῇ σκηνῇ τῆς παγκοσμίου ἱστορίας. Ἐδημιούργησε νόμους πρὸς ἡμέραςιν καὶ κοινὴν τῆς ἀνθρωπότητος εὐπορίαν. Παρήγαγε τέχνας καὶ ἐπιστήμας. Προήγαγεν

αὐτὰς δαιμονίως καὶ ἐγένετο αὐτῶν εἰσηγη-
τῆς καὶ διδάσκαλος εἰς πάντα τὰ ἔθνη. Ὅτε δὲ
ὁ Θεόδοτος Χριστιανισμὸς ἐν τῷ κόσμῳ ἐπε-
φάνη, αὐτὸ πάλιν τὸ Ἑλληνικὸν ὑπὲρ πᾶν ἄλ-
λο ἔθνος εἰς ἐξέπλωσιν αὐτοῦ καὶ στερέωσιν
συνετέλεσεν, ὅργανα εἰς τοῦτο ἐπιτηδεύματα
παρασχόν τὴν ἰδίαν γλῶσσαν, τὴν ἐπιστήμην,
τὴν ἀκατάβλητον αὐτοῦ ἐνέργειαν, τὸ πλεῖστον
τῶν μαρτυρικῶν αἰμάτων. Ταῦτα, ὡς εἶπον, εἴ-
ναι τοῦ ἔθνους τοῦ ἑλληνικοῦ τὰ ἱστορικά καὶ
ἀντιρροήσεως ἐνεπίδεκτα προνόμια, ἅπερ ἡ ἀν-
θρωπότης ὡς ἀρνηθῇ ἀδύνατον, ἐν ὅσῳ ἀξιοῖ
νὰ λέγηται πεπολιτισμένη.

Ἀλλὰ τὸ ἔθνος τοῦτο εἴτε ἐκ τῆς ὑπερβο-
λικῆς ἐντάσεως τῶν ἐκείνου δυνάμεων ἀτουή-
σαν εἴτε εἰς τοῦ παιδαγωγικοῦ χρόνου τὴν ῥύ-
σιν ὑποχωρήσαν, ὡς πάντι ὁμοίως τὰ ἀνθρώ-
πινα πράγματα εἴτε εἰς τὴν ἀκόρεστον πλεο-
νεξίαν ἀμειλίγων τῷ πολιτισμῷ ἐχθρῶν προ-
σκραύσαν, ἐπεσε τέλος πάντων πτώσιν βαρεῖαν
καὶ ἀπαράδειγματιστον. Πλὴν ἀξιοθαύμαστον
εἶναι, ὅτι καὶ καταπίπτον ἐπέπρωτο νὰ μεγα-
λουργήσῃ. Ἡ δὲ διασκέδασις τοῦ ζόφου τοῦ
μεσαιωνικοῦ καὶ ἡ τῆς Ἀύσεως ἀναγέννησις
διὰ τῶν Ἑλλήνων σοφῶν, τῶν ἀνὰ τὴν Ἑσπε-
ρίαν μετὰ τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἑλω-
σιν διασπαρέντων, καὶ εἶναι καὶ κοινῶς ἀνα-
γνωρίζεται ὡς ὄντως ἱστορικὸν μεγαλοῦργημα.
Ἀλλ' ἐντεῦθεν, ἀγαπητοὶ ὁμογενεῖς, ἐντεῦθεν
ἐπήγαγεν ἡ δόξα, ὅτι τὸ τελευταῖον τοῦτο ἑλ-
ληνικὸν μεγαλοῦργημα ἦν ἔμα καὶ ἡ τελευταία
τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀναλαμβάνη, ἢ ἀνέδω-
κεν ἐν τῇ ἐσχάτῃ αὐτοῦ πνοῇ, ὅπως ὁ λύχνος,
ὅταν ἐξαντλῇ τὴν τελευταίαν τοῦ ἐλαίου θανάδα.
Καὶ ἐπαύσατο μὲν ἀληθῶς ἔκτοτε ἡ ἱστορικὴ
τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους δράσις· ἠρέμῃσεν ἐπὶ
τετρακοσίους βλοὺς ἐνιαυτοὺς ἡ ἐξωτερικὴ αὐ-
τοῦ κίνησις· πᾶσα δὲ ἡ ζωτικὴ αὐτοῦ δύνα-
μις κατ' ἀνάγκην σανεστάλη. Συνεστάλη δέ,
ὡς ἐξαρτάτης πεισθεῖσαι χειρὸς, ὅπως ἀνα-
δώσῃ αὐτῇ τῆς ζωῆς τὰ σημεῖα ἐν εὐθέτῳ
χρόνῳ.

Ὅντως ὁ μέγας ἐν τῇ ἱστορίᾳ πρωταγωνι-
στῆς εὐρίσκετο ἐν ἀπλῇ νεκροφανείᾳ, ἀλλ' ὁ
κόσμος ἐνόμιζεν, ὅτι ἐπαθε θάνατον φυσικόν.
Ἦσως διότι ἦσαν αὐτῷ ἀφανῆ καὶ ἄδηλα ἡ τοῦ
ἑλληνικοῦ ἔθνους εἰς τὰ μαρτύρια ἐγκατέρη-
σις ἡ ἀπτόγητος αὐτοῦ ἐν τῇ εἰς Χριστὸν πί-

στει ἐμμονῇ· οἱ στεναγμοὶ καὶ τὰ δάκρυα, ἐν οἷς
ἐπὶ τῶν τῆς καρδίας πτυχῶν ἐχρονογράφει τὰς
πράξεις τῶν αἰτίων τῶν συμφορῶν αὐτοῦ· ἐ-
κείνη μάλιστα καὶ ἰδιαιτέρα ἡ μυστηριώδης μύ-
ησις τῶν τῆς μελλούσης ἀναισθήσεως ἐλπίδων,
ἧτις ἐτελεῖτο ἑλληνοδιαδόχως ἀπὸ γενεᾶς εἰς γε-
νεάν. Ἐὰν τοιαύτας ἐνδεδεχθεὶς ἐνεργείας ἀπο-
δίδῃ τις εἰς ἔθνος νεκρὸν, παραβαίνει, νομίζο-
μεν, αὐτοὺς τοὺς φυσικοὺς τοῦ διανοεῖσθαι νό-
μους. Τὸ δὲ ἑλληνικὸν ἔθνος δι' αὐτῶν παρε-
σκεύαζεν ἀφορητὴ τὴν γενεάν τοῦ ἀνθρώπου, γε-
νεάν ὅντως ἡρώων, ἧτις, εἰς τὴν ἀντίληψιν
τῆς παρσθενείας τοῦ Ὑψίστου διεξίει ἀκραδάν-
τως πιστεύουσα, διὰ κατορθωμάτων ἐραμίλλων
πρὸς τὰ ὑμνοῦμενα ἐκείνη τῆς παλαιᾶς ἑλλη-
νικῆς ἱστορίας κατορθώματα, ἐκρηγνύοντες τὴν
πεπτοκύναν Ἑλλάδα.

Καὶ ἀντὶ τούτου ἦσαν ἀπροσδοκίτως ἡ Ἑλλάς καὶ
κατερχόμην αὐτῇ εἰς τῶν ἔθνων τὴν χορείαν.
Τίς τοῦτο ἐμελλε νὰ ἐκλάβῃ ὡς φαινόμενον
παροδικὸν συνδυασμὸς περιστάσεων τυχαίων;
Τίς ἠδύνατο νὰ ἐξηγήσῃ ὡς ἀπλῆ καὶ φιλο-
παίμονα τῆς τυπλῆς εἰμαρμένης εἰρήνευσιν;
Ὁ οὐτὼ συμπεραίνων ἢ ἔχει φρόνημα δειλὸν καὶ
ταπεινόν, ἢ ὑπέκει παρὰ λόγους εἰς πάθος θυμι-
νές, ἢ διήλθεν ἐπιπολαίως τὴν ἱστορίαν καὶ πα-
ρακίει ἐκτὸς τῆς ἀληθείας τῶν πραγμάτων.

Ἡμεῖς, Χριστιανοὶ ὄντες, καὶ τὰ ἑλληνοχρό-
νιαι περιστάτικα προσηκτικῶς καὶ ἄνευ προκα-
ταλήψεως παρεξετάζοντες, διαβλέπομεν ἐν τοῖς
τῇ ἀναβίωσιν ταύτῃ ἀποτελέσασθαι διανοήματα
ἀπαστρέφουσιν τοῦ παμύθρου Θεοῦ τὴν
οἰκονομίαν καὶ πρόνοιαν. Νὰ· Σὺ, Κύριε, ὁ
πατάσων καὶ πάλιν ἰώμενος, ὁ θανατῶν καὶ
ζωοποιῶν, ὁ κατὰ γων εἰς ἔθνος καὶ ἀνθρώπων, Σὺ,
ἐν τῇ ἀνεξερεύνητῳ σου βουλῇ διαψύσας καὶ
εἰς νέαν αὐτῇ ἐθνικὴν ζωὴν ἐπαναγαγὼν τὸ
ἔθνος τὸ ἑλληνικόν, ἐπιφυλάσσεις πάντως αὐ-
τῷ καὶ νέαν ἀποστολήν, ἢν ὁρτίζει νὰ ἐκπλη-
ρώσῃ ἐν χρόνῳ Σὺ μὲν μόνῳ γνωστῷ, ἡμῖν
δὲ τοῖς ἀνθρώποις ἀδήλῳ. Τοῦτο τὸ μέρος, ἀγα-
πητοί, καὶ ὅσον καὶ εὐσεβεῖς καὶ δὴ καὶ πάτριον
νὰ ἀναθώμεν τῇ τοῦ Θεοῦ εὐδοκίᾳ, ταπεινοφρό-
νως προσκίπτοντες πρὸ τοῦ Θρόνου τῆς θεῆας
αὐτοῦ Μεγαλειότητος.

Ἡμῖν δὲ—τοῖς Ἑλλήσι, λέγω, τοῖς ἀπαιτιχοῦ
γῆς εὐρισκομένοις—καθῆκον καὶ μέλημα ἔ-
στω ἡ ἐνδεδεχθῆς τῆς ἱστορίας τοῦ ἡμετέρου ἔ-

ΤΟ Β'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΕΚ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΤΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ

Μὴ προσποληπτέτε.

Ὁ ἀδελφοί μου, ἡ πίστις τὴν ὁποίαν ἔχετε πρὸς
τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Κύριον τῆς
δόξης, δὲν συμβιβάζεται μὲ τὴν προσποληψίαν, πρὸς
καὶ νὰ ᾖε πίστις ἄνευ προσποληψίας.

Παράδειγμα προσποληψίας.

Ἐλέγχεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν σας εἰς πλούσιος· φο-
ρεῖ χρυσὸν διακτυλίδιον· φορεῖ λαμπρὰ ἐνδύματα.
Ἐλέγχεται καὶ εἰς πτωχὸς μὲ ἀκαθάστα ἐνδύματα.
Σεῖς στρέφετε τὰ ὅμματα σας εἰς τὸν φροῦντα τὸ ἐν-
δύματι τὰ λαμπρὰ καὶ λέγετε εἰς αὐτόν· Ἐλθετε, κύ-
ριε, καὶ ἰσάτε εἰς τὴν καλὴν ἐδῶ θέσιν· εἰς δὲ τὸν
πτωχὸν λέγετε· Στάσου σὺ ἐκεῖ, ἢ, ἂν θέλῃς νὰ κα-
θήσῃς, κάθου ἐκεῖ κάτω ὑπὸ τοὺς πόδας μας. Ἀν δεί-
ξητε τοιαύτην συμπεριφορὴν πρὸς τὸν πτωχόν καὶ
πρὸς τὸν πλούσιον, δὲν εἶνε τοῦτο προσποληψία;
Ναί, ἡ ψυχὴ σας ἐντὸς ἑκάς τότε κακὴν διάκρισιν
τοῦ ἐνὸς ἀπὸ τὸν ἄλλον καὶ προστίμησε τὸν πλούσιον
καὶ ἐξητύλισε τὸν πτωχόν, διότι ἐκινήθη εἰς τὴν
κρίσιν τῆς ἐκ πονηρῶν σκέψεως.

Πόσον ἔλογος ἡ προσποληψτικὴ προτίμη-
σις τοῦ πλουσίου ὑπὲρ τὸν πτωχόν.

Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί δὲν γνωρίζετε τί
συμβαίνει εἰς τὴν πίστιν μας; δὲν γνωρίζετε ὅτι ὁ
Θεὸς ἐλέγει τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου τούτου διὰ νὰ
τοὺς κάμῃ πλουσίους; διὰ νὰ τοὺς κάμῃ κληρονόμους
τῆς βασιλείας του, τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ εἰς
ἐκείνους οἱ ὅποιοι τὸν ἀγαπᾶσιν; Καὶ ὅμως σεῖς ἀτι-
μάζετε τὸν πτωχόν, τὸν ὅποιον τόσον τιμᾷ ὁ Θεός· καὶ
προτιμάτε ποῖον; τὸν πλούσιον, ὅστις εἶνε ἐκ τῆς τά-
ξεως ἐκείνων, οἱ ὅποιοι σὰς κάμνουν τόσα κακά. Πλού-
σιοι δὲν εἶνε ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι σὰς καταταρανοῦν;
αὐτοὶ δὲν σὰς σφύρουν εἰς τὰ δικαστήρια; αὐτοὶ δὲν
βλασφημοῦν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ἐκ τοῦ ὁποίου ὀνο-
μάζεσθε Χριστιανοί;

Πότε ὁ τιμῶν τὸν πλούσιον κάμνει καλὸς
καὶ πότε ἀμαρτάνει.

Ἐὰν τιμῶντες τὸν πλούσιον πράττετε τοῦτο, διότι
θέλετε νὰ ἐκτελέσητε τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως Θεοῦ,
ἡ ὁποία λέγει· Ὁ ἀγαπᾷ τὸν πλησίον σου καθὼς τὸν
ἑαυτὸν σου, τότε κάμνετε καλὰ. Ἐὰν ὅμως ἡ προτί-
μησις σας πρὸς τὸν πλούσιον, προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι
λαμβάνετε ὅπ' ὕψις τὸ πρόσωπόν του ὡς πλουσίον, τό-
τε ἀμαρτάνετε καὶ ἀποδεικνύεσθε παραβάται ὅλον τοῦ
νόμου.

Ποίαν σημασίαν ἔχει ἡ παράβασις μῆς
ἐντολῆς.

Καὶ πράγματι· ἐὰν φυλάξῃ τις ὅλον τὸν νόμον, καὶ
ἐν μόνον ἔσθω τοῦ νόμου ἂν παραβῇ, εἶνε ἔνοχος

νοὺς μελέτη. Διότι ἐξ αὐτῆς, διδασκτικώτερας
πάσης ἄλλης οὐσης, θέλομεν ἀρυσθῇ παρη-
δείγματα ὑπερφανῶς κατάλληλα εἰς ῥύθμισιν
τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν πορείας. Ἐξ αὐτῆς θέλομεν
μάθει, ὅτι οἱ κατὰ τὴν μακρὰν τῆς αἰχμαλω-
σίας περιόδου ἀοίδιμοι ἡμῶν πρόγονοι εἶχον
δίκην προοργάματος, ἐν ταῖς ἐαυτῶν καρδίαις
ἐπιγεγραμμένας τὰς λέξεις· **καρτερία μετὰ
πίστεως καὶ ἐλπίδος**. Καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖ-
νοι ἐσώθησαν ἐκ τοῦ κατακλυσμοῦ κατὰ τὸ
πρόγραμμα ἐκείνου πολιτευθέντες, καὶ ἡμεῖς,
ἵνα αἰσίως καταντήσωμεν εἰς τὴν ποθητὴν
ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν, ἀνάγκη πᾶσα ὁ πάν-
τες κατὰ κοινὴν ὁμοίως πρόγραμμα νὰ πολι-
τευθῶμεν. Ἔστω δὲ τοῦτο· **φρόνησις μετὰ
πίστεως καὶ ἀνδρείας**.

Ὁ νεαρὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου βλαστὸς,
ὁ Διάδοχος Κωνσταντῖνος, οὗ τοὺς γάμους
μετὰ τῆς ἐσκληοῦς Πριγκηπίσσης Σοφίας το-
σοῦτον περιχαρῶς ἐορτάζει σήμερον τὸ Πανελ-
λήμιον, εἶναι τοῦ προοργάματος ἡ ἐνσπρκος
εἰκὼν. Τοῦτο ἡμεῖς πάντες ἄλλου κάλλιον ἐπι-
στάμεθα καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῦ παρόντος λό-
γου ἐπισφράγισμα τιθέμεθα δύο ἱστορικὰ πρὸς-
ωπα ἐξόχως προσφιλεῖ ὄντα αὐτῷ τε καὶ τῷ
Πανελληνίῳ.

Ἡ φορικτὴ τραγωδία ἤγγικεν εἰς τὴν μοιραίαν
λήξιν καὶ ὁ μέγας Ἡρῶς καὶ Μάρτυς Βασιλεὺς
Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος, μύλις ἀπείχε
προφανῶς βήματ' αἰνὰ τοῦ ἐπικειμένου τέλους.
Ἐνθ' δὲ Ἀνατολὴ καὶ Ἀύσις καὶ ἕκας ὁ θεώ-
μενος κόσμος ἐπίστευεν, ὅτι σὺν αὐτῷ καὶ ἡ
Ἑλλάς τετέλεσται, εἰς ἐν πᾶσι θεοφορούμενος
Ιεράρχης, Μάρκος ἐκεῖνος ὁ Ἐφέσου, ἐκ τῆς
φοβερᾶς τραγωδίας τὸ εἶκος καὶ δέον γενέσθαι
συμδῶν, ἀπέτεινε πρὸς αὐτὸν χαιρετισμοὺς
χαρμοσύνοους. Χαῖρε, προσανεφώνει, ὁλονεὶ τὴν
μέλλουσαν τῆς Ἑλλάδος ἀναβίωσιν καὶ τὴν τοῦ
νεαροῦ ἡμῶν Κωνσταντίνου ἐμφάνησιν προ-
φητικῶς προεξαγγέλων, χαῖρε θεοφρονοῦντε,
θεόδοτεπτε, ἰσαπόστολε, νῆε Κωνσταντῖνε, ἡ-
για βασιλεῦ! Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν
διαφυλάττει σε ἐν ἀκλονήτοις εὐθυμίαις, παν-
τὸς τε ἐχθροῦ καὶ πολεμίου κατενυμεγεθόντα
καὶ συχνὰς ταῖς κατὰ τῶν ἐναντίων νίκαις
καταστροφόμενον εἰς ἀ. λ. ε. ρ. η. γ. χ. ρ. ὧ. ν. ω. ν.
κυκλοδρομήματα. Ἀμήν.

ὡς πᾶσι τὰ παρόντα ἔλεγε ὁ νόμος εἶπε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ Θεὸς, ὅς τις εἶπε : Μὴ μοιχεύσῃς, αὐτὸς ὁ Θεὸς εἶπε καὶ : Μὴ φονεύσῃς· ἐὰν λοιπὸν ἀπέχῃς μὲν ἐκ τῆς μοιχείας, πρὸς ὅμως φόβον, παρῆβης τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, παρῆβης ὅλον τὸν νόμον.

Ὁ νόμος καὶ ὁ δὲ χρῆσθαι.

Ὅταν ὁμιλήτε καὶ ὅταν ἐρεγγήτε, ἔχετε κατὰ νόμον· οὐ μίλλετε πρὸς χρῆσθαι κατὰ τὸν νόμον τῆς ἐλευθερίας, ὅστις ἐλευθεροῦ καὶ ἀπαλλάττει τὸν ἔνοχον ἀπὸ τῆς ἐνοχῆς του ἐφ' ὅσον καὶ αὐτὸς εἶπε ἐπιεικῆς καὶ συγγνώμων πρὸς τοὺς ὁμοίους του· διότι ἄλλως ἢ κατὰ δίκην θὰ ἦν ἀνέλεως ἐναντίον τοῦ ἀνταποκρίνου καὶ ἀνελπίστου, καίτοι ὁ Θεὸς κρίνει κατὰ τὸν νόμον τῆς χάριτος καὶ τοῦ ἐλέους, ὅστις ὑποδέχεται ὑπερὶ τὸν νόμον τῆς ἀσφαλείας δικαιοσύνης.

Ἡ πίστις ἔννευ τῶν ἔργων ἀποφραγμένης.

Ἐάν τις λέγῃ ὅτι ἔχει πίστιν, καὶ ἔργα ἀποδεικνύοντα τὴν πίστιν του δὲν ἔχῃ, ἡ πίστις αὐτοῦ εἶνε δι' αὐτὸν ἀποφραγμένη, δὲν δύνανται πρὸς τὸν σόον. Ἐάν τις χειριστὰς ἀδελφός σας ἢ ἀδελφὴ σας ἔλθωσιν ἐνὸς πύου σας γυμνασίῳ, μὴ ἔχοντες ἔνδυμα, μὴ ἔχοντες οὐτε τὴν τροφὴν τῆς ἡμέρας, καὶ εἴπη κατὰς ἀπὸ σας εἰς αὐτούς : Ὁ ὁμοῦ εἰς τὰ καλὰ, ὁ Θεὸς πρὸς αὐτοὺς ἔλεος, εἴθε πρὸς εὐχρη ἐνδύματα πρὸς θεομαρτυρίαν καὶ τροφὴν πρὸς χορηγίαν, ἐὰν δὲν βοηθήσῃτε αὐτούς εἰς τὴν σωματικὴν των ἀνάγκην, τί θὰ ὠφεληθῇτε σῖς, ἢ αὐτοὶ τί θὰ ὠφεληθῶσιν ἀπὸ τῆς συμπόσιον σας, ἢ ὅποια φθάσει μέχρι λόγων μόρον, χορὴ πρὸς σας κερὶ εἰς ἐκδοχίαν ; Καὶ ὁμοῦ τρόπον καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὲν φιλή, κεραισμένη ἀπὸ τῶν ἔργων, εἶνε πίστις νεκρά.

Ἡ πίστις ἔννευ ἔργων ἔχον καὶ τὰ δαιμόνια.

Δὲν δύνανται τις πρὸς εἶπε ὅτι εἰς ἔχει πίστιν καὶ ὁ ἄλλος ἔχει ἔργα, ὅτι καὶ τὰ δύο εἶνε καλὰ καὶ ὅτι ἀρετὴν καὶ ὠφέλιμον εἶνε ἐκάτερον. Ἐάν τις ἔχῃ πίστιν, πρέπει ἡ πίστις του αὐτὴ πρὸς τὸν κινῇ εἰς ἔργα, καὶ ἐάν τις ἔχῃ ἔργα, πρέπει τὰ ἔργα του αὐτὰ πρὸς δεικνύσαι τὴν πίστιν του ἀπορρέοντα ἐξ αὐτοῦ. Σὺ πιστεύεις ὅτι ὁ Θεὸς εἶπε εἰς· εἶνε καλὴ ἡ πίστις αὐτοῦ, ἀλλὰ μόνον δὲν ὠφελεῖ, διότι καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουν ὅτι ὑπάκουε εἰς Θεόν, καὶ τὸν τρέμουν.

Ὁ Ἰβραὴμ ἐδικαιώθη διὰ τῶν ἔργων

τῆς πίστεως του.

Εἶνε κοῦφος καὶ μαρὸς ὁ ἀνθρώπος ἐκείνος ὅστις φρονεῖ ὅτι ἀρετὴ μόνον ἡ πίστις ἢ μὴ κινῶσα εἰς ἀγαθοεργίαν. Θέλεις σὺ, ὦ κοῦφος ἀνθρώπε, ὅστις οὕτω φρονεῖς, πρὸς σὺ δεῖξαι καὶ δὲ ἄλλον παρὰδείγματος πρὸς μάθης, ὅτι ἡ πίστις ἔννευ τῶν ἔργων εἶνε πίστις νεκρά ; Ἰδοὺ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰβραὴμ, τοῦ πατρὸς ἡμῶν, περὶ τοῦ ὁποῦν λέγει ἡ Γραφὴ ὅτι ἐπίστευσεν εἰς τὸν Θεόν καὶ ὅτι ἐδικαιώθη ἐκ τῆς πίστεως του καὶ ἀνομήσθη πρὸς τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰβραὴμ τότε ἐδικαιώθη, ὅτι διὰ τῶν ἔργων του ἀπείδειξε τελείαν τὴν

πίστιν του ἀναβιβάσας εἰς τὸ θιασαστήριο καὶ ἐκμασθῆς πρὸς θιασάσ τον νόμον του. Βλέπετε λοιπὸν ὅτι εἰς τὸν Ἰβραὴμ καὶ τὰ δύο φαίνονται ἡνωμένα καὶ ὅτι ἡ πίστις του τὸν ἐλάει εἰς τὰ ἔργα του, καὶ διὰ τῶν ἔργων του ἀπεδείχθη τελεία ἡ πίστις του ; Ὅστις ἐκ τῶν ἔργων διακρίνεται ὁ ἀνθρώπος, καὶ ὅχι ἐκ μόνον τῆς πίστεως.

Καὶ ἡ ἑταίρα Ραββὴ εἰς ἔργων πίστεως ἐδικαιώθη.

Ὁμοίως καὶ ἡ ἑταίρα Ραββὴ πιστεύουσα ὅτι ὁ Θεὸς τὸν Ἰσραηλῆτην ἦτο ὁ ἀληθὴς Θεός καὶ ὅτι αὐτὸς αὐτὸς βοηθούμενος Ἰσραηλῆται ἦτο ἡνιχὸς καὶ ἡθελον κυριεύσει τὴν Ἰουδαίαν, τότε ἐδικαιώθη, ὅταν διὰ τῶν ἔργων ἀπείδειξε τὴν πίστιν τῆς, δεχόμενος εἰς τὴν αἰτίαν τῆς τοῦς κατεσκόπους Ἰσραηλῆται καὶ κηρύσσας αὐτοὺς καὶ δὲ ἄλλης ὁδοῦ ἀποσταλίσας.

Ἦ εἶπε ἡ χίσις ἔννευ τῶν ἔργων.

Ἡ πίστις ἔννευ τῶν ἔργων εἶνε νεκρὰ, ὅπως καὶ τὸ σῶμα εἶνε νεκρὸν ἔννευ τῆς ψυχῆς.

ΑΔΑΠΛΟΙΡΑΦΙΑ

α. Α. Κ. Ἀρ. εἰς Κόρινθ. Τὸ σῶματι πρὸς περιφθόσιν εἶθις ὡς ληφθῇ τὸ ἀντίστοιχον δρ. ὁ δὲ τὸ τοῦ α. ἔργου καὶ 7 διὰ τὸ τοῦ β'. διὰ τοῦς ὅστις ἡ γυνήκετος ἀνδραγαθία. Ἀποδείχθη μὴ ἀνδραγαθία πρὸς τὸ περιφθόσιν εἶθις, διότι καὶ ἀποδείχθη τὸ Σωβελίου οὐδὲν ἀνδραγαθία ἔννευ ἀνδραγαθίας. Περὶ τούτου ἐγράφην καὶ εἰς τὸν αὐτὸν ἀντιστοιχείν μου, μεθ' οὗ συνεκρινάσθαι. — κα. Αἰδελ. Δικ. Κωνσταντινούπολιν. Χρήματα ἐλήφθησαν γράφομεν τεχνουργικῶς. — κα. Η. Γ. Ψωμ. Κωνσταντινούπολιν ἀντιστοιχάμεθα τὸ περιφθόσιν ἐπεβλήθηται τῇ ἀντιπρὸς ἐπιτροπῇ. — κα. Α. Ἠλ. Κων.πολιν. Ἐξέδοσαν ἀντιστοιχάμεθα περιφθόσιν. — κα. Γ. Δ. Ὀδησσὺν ἐκχεριστὰς ἐπὶ ἀποδοχῇ πολλὰ παρακαλῶμεν εἰς ἐνδοχίαν σας. — κα. Σ. Αἰκαρῆν. Ἐγράψαμεν εἰδοὺ ἐκείνους διὰ τὸν ἦλθον, τὴν τέχνην, τὸ ἔργον. — κα. Χ. Μικρ. Βατοπέδιον. Ἐλήφθη οὐκ ἀντιστοιχάμεθα ἐπιτροπῇ. — κα. Ν. Βο. Αἴγιον ἀντιστοιχάμεθα. — κα. Α. Ἀν. Τρίπολιν χρήματα ἐλήφθησαν ἐκχεριστὰς. — κα. Χρ. Ντ. Χρ. Κερ. Η. Οὐκ. Γ. Τσ. Σ. Κωσ. Γ. Οὐκ. εἰς Ἀρτὸν Ἐγράψαμεν περιφθόσιν ἀντιστοιχάμεθα. — κα. Σημαν. Αἰσθον περιφθόσιν ἐκδοχὸν αὐτοῦ ἀνδρός ἐκχεριστὰς δι' ἐνδοχίαν σας. Περὶ τῶν σωματίων τί θὰ γένῃ ; ἴδοιτε τὰ γραφόμενα ἐν ἀρχῇ ἀλληλογραφίας. — κα. Μιχ. Χερ. Τόμπιον Κόντρον γράφομεν ἐκχεριστὰς πρὸς πρὸς σὺ φάλλει καὶ ἀγγελλίαν πολλὰ περιφθόσιν εἰς ἐνδοχίαν σας. — κα. Χ. Πισ. Νάπολιν Σ. Σακ. Πόργον Ρ. Χ. Ρ. Αἰκαρῆν Ρ. Α. Ἀγυαίν Σ. Β. Μ. Βόνιτσαν Ν. Κ. Σόρον Π. Κ. καὶ Α. Μ. Κυπαρισσίαν Ε. Γ. Ζ. Αἰδελφόν Κ. Φ. Αἰκαρῆν Π. Γ. Γαργαλιάνους Α. Γ. Ξ. Τεργέστην Α. Μ. Α. Ὀλυνθίαν Γ. Σ. Σόρον Π. Α. Τούλσαν Β. Κ. Τόνδα Κ. Η. Κων.πολιν Α. Φ. Τρίπολιν Βαβαρίαν Ἐγράψαμεν ἀντιστοιχάμεθα, παρακαλῶμεν, ἐκδοχίαν εἶνε ἀντιστοιχάμεθα. — κα. Η. Μιλέτην Π. Αρ. Κόντρον Γ. Σ. Τεργέστην Μ. Π. Ἀντιστοιχάμεθα ἀντιστοιχάμεθα. — κα. Γ. Κερ. Σμόρνην χρήματα ἐλήφθησαν γράφομεν.

Τέτοις Α. Κολλεράση καὶ Ν. Τριανταφύλλου

— Κἀτωθι τοῦ Δημαρχείου. —